

S'Esclop

Quadern cultural

I època, any V

3,25 €

29

Especial dedicat a
DAMIÀ HUGUET
1996/2006

AGUSTI P.	AGUILO
SEBASTIÀ	BENNASAR
VICENC	CALONGE
BARTOMEU	FIOL
GABRIEL	FLORIT
JOAN	FULLANA
CARLES	GUINOVART I RUBIELLA
DAMIÀ	HUGUET
MIQUEL ÀNGEL	LLADÓ RIBAS
MIQUEL	LÓPEZ CRESPI
LLUIS	MAICAS
PERE JOAN	MARTORELL
BERNAT	NADAL
JULIA	QUBADOR
JOAN	PERELLÓ
JOSEP	PIZA I VIDAL
JOAN	POMAR MIR
DAMIA	PONS PONS
SEBASTIÀ	SANSÓ
ANTONJA	SITJAR
ÀNGEL	TERRON
JOAN	VENY I CLAR
MAGDALENA	VIDAL AMENCIEL
ANTONI	VIDAL FERRANDO

IL·LUSTRACIONS

MAGDALENA	BALLESTER
MIQUEL	BRUNET
MARTÍ	CANYELES
	CRESPI I ALEMANY
MARTÍ	GARRIDO
DAMIA	HUGUET
	JOAN
ANTONI	MAS
MIQUEL	MASSETI
JOSEP	PIZA
GASPAR	SERVIRA
MAGDALENA	VIDAL
MIQUELA	VIDAL

Crespí i Alemany (tècnica mixta)

Índex

Editor: S'Esclop
associació cultural

Director:
Joan Fullana

Consell de Redacció:

Rainelda Palerm
Josep Pizà i Vidal
Gaspar Servera
Josep Manuel Servera
Magdalena Vidal

Administració:

S'Esclop

Apartat de Correus 5222
07011 Palma (Mallorca)

Telèfons:

971 - 439209

971 - 693933

Fax:

971 - 734012

<sesclop@hotmail.com>

Publicitat:

639 - 954223

Coberta:

Marti Garrido

Disseny:

Joan Fullana &
Gaspar Servera

Tractament d'imatges:

Miquel Ensenyat
Inaki Macià

Impressió:

Loracar SL

Dipòsit legal:

PM-2551-2003

ISSN 1697 - 7300

Setembre-octubre 2006

AGUSTÍ	AGUILÓ I BORDOY	13
SEBASTIÀ	BENNASAR	26
VICENÇ	CALONGE I GUSTÀ	19
BARTOMEU	FIOL	20
GABRIEL	FLORIT I FERRER	34
JOAN	FULLANA	36 i 37
CARLES	GUINOVART I RUBIELLA	8 - 12
DAMIÀ	HUGUET	29, 38 i 39
MIQUEL ÀNGEL	LLADÓ RIBAS	32
MIQUEL	LÓPEZ CRESPI	18
LLUÍS	MAICAS	23
PERE JOAN	MARTORELL	29
BERNAT	NADAL	27
JULIÀ	OBRADOR PERELLÓ	35
JOAN	PERELLÓ	21
JOSEP	PIZÀ I VIDAL	4 - 6
JOAN	POMAR MIR	14 - 16
DAMIÀ	PONS PONS	28
SEBASTIÀ	SANSÓ	22
ANTÒNIA	SITJAR	24 i 25
ÀNGEL	TERRON	6
JOAN	VENY I CLAR	30 i 31
MAGDALENA	VIDAL AMENGUAL	17 i 18
ANTONI	VIDAL FERRANDO	33

IL·LUSTRACIONS

MAGDALENA	BALLESTER	19
MIQUEL	BRUNET	25
MARTÍ	CANYELLES	32
	CRESPI I ALEMANY	2
MARTÍ	GARRIDO	1
DAMIÀ	HUGUET	28, 29, 38 i 39
	JOAN	12, 21, 22 i 37
ANTONI	MAS	35
MIQUEL	MASSUTÍ	31
JOSEP	PIZÀ I VIDAL	5 i 6
GASPAR	SERVERA	9
MAGDALENA	VIDAL AMENGUAL	17, 26 i 40
MIQUELA	VIDAL	24

S'Esclop, Quadern cultural no retribueix cap de les col·laboracions; la redacció no tornarà els originals no sol·licitats ni sostindrà correspondència sobre els mateixos; la revista no comparteix necessàriament les opinions signades dels seus col·laboradors.

S'Esclop, Associació cultural no gaudeix del suport econòmic de cap institució privada ni rep ajudes de cap organisme autonòmic o municipal.

L'ENTREVISTA

ÀNGEL TERRÓN HOMAR (Palma, 1953) és Doctor en Ciències Químiques i Professor Titular de Química Inorgànica a la Universitat de les Illes Balears (UIB). Al marge del seu currículum professional, que inclou més de cinquanta publicacions a revistes internacionals en el camp de la Química Bioinorgànica i alguns estudis sobre la història de la Química a les Illes Balears, ha desenvolupat una dedicació a la promoció de la poesia que es tradueix en la participació, com a editor, de les revistes «Blanc d'Ou» (sis números entre 1976 i 1978), i la col·lecció de poesia «Tafal» (1977-1982), que va publicar dotze títols. Com a autor, ha publicat els següents llibres de poesia (on sempre hi és present el llenguatge científic): *Iniciació a la Química*, *Llibre del Mercuri*, *Ternari*, *De Bell Nou*, *Jardins de Samarcanda*, *Geometria Descriptiva* i *Sons nets*. Alguns dels seus poemes s'han recollit en diverses antologies de la llengua catalana i han estat traduïts a l'anglès, francès, castellà, romanès, etcètera. Així mateix, ha publicat articles de crítica i assaig sobre poesia a revistes com «Reduccions», «Cultura», i als periòdics *El País*, *Diario de Mallorca*, *Última Hora* i *Diari de Balears*. Ha publicat també traduccions de Robert Graves (revista «Cairell») i Ruthven Todd («Latitud 39»).

-T'atreveixes a valorar la teva obra?

-És molt difícil ésser objectiu amb la pròpia obra. L'autor, com a lector, no controla correctament tots els elements de comunicació amb el seu públic. Jo només puc llegir com si no fos escrit per mi el llibre *Iniciació a la Química*. És un llibre que m'impresiona molt. El jove que el va escriure -que ja no som jo- és d'una potència expressiva i clarividència sobre el futur -el meu futur humà- que em sorprèn.

-Quina creus que pot ser la definició de la paraula poesia?

-És una de les formes de dir la veritat i avançar en el coneixement de la realitat. Cal que sigui densa de llengua i de sentit, i en la qual no hi pot haver cap paraula fora de lloc. Cal també que sigui polisèmica -un poema sempre diu moltes coses alhora- i útil, que ajudi a la gent a viure, que es pugui recitar i que tenguin música. La poesia, tal com jo l'entenc, és com una escultura o un arbre: tot és una peça. La novel·la està feta com una casa de petits maons i referits; per contra, la poesia no té decoració. Es fa necessari, doncs, que la bellesa sigui estructural i poc confortable.

-Quina influència tenen els teus versos en la teva vida?

-En certa manera, els meus versos són el meu dietari, on es pot veure l'evolució del meu pensament i se'n poden destriar les meves petjades biogràfiques. El fet que la meua poesia consideri sempre el pensament

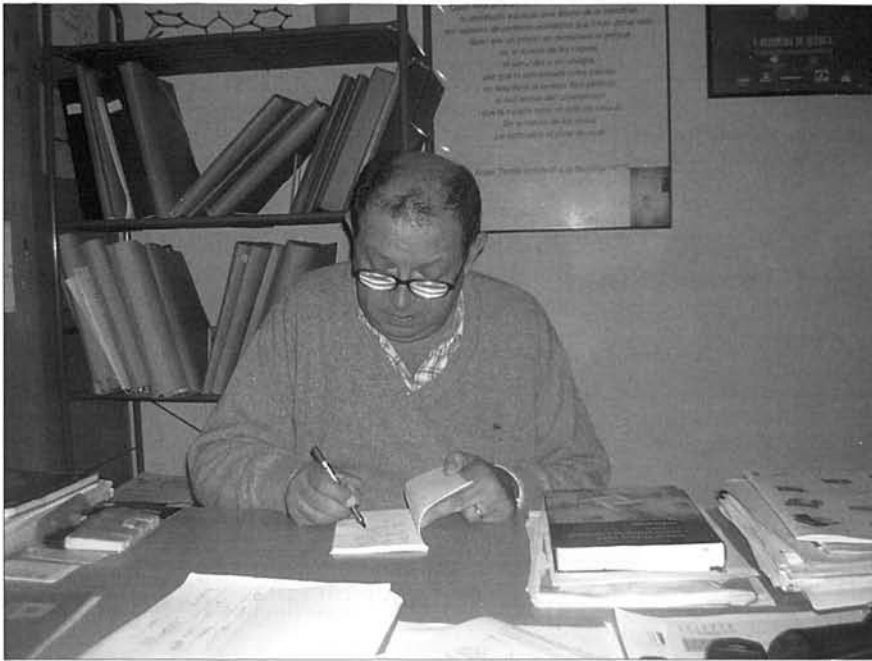
científic, o el pensament, com una de les seves variables, fa que això, a voltes, no es noti gaire. He d'afegir en aquest punt que la poesia ha estat un consol molt gran en front de situacions de dificultat al llarg de la meua vida.

-Com s'aconsegueix relacionar poesia i ciència?

-Tot començà amb els presocràtics, en què, en el seu pensament, no hi havia distinció entre ciència i poesia, per exemple, el poema de Parmènides. Continua amb els poemes didàctics a l'època hel·lenística, Arat i el seu *Phenomenon*. Al món llatí, Lucreci a *De Rerum Natura*, estotja una quantitat d'idees i de formes de dir que encara avui en dia ens serveixen. A la nostra cultura, Goethe és un màxim. Té dos llibres sols d'aquesta temàtica i molts de poemes dispersos. Al segle XX, tal volta Miroslav Holub, un txec patòleg que emprà la ciència per escriure, és l'autor de més èxit. Tot allò que és humà o de la natura és susceptible d'ésser convertit en un poema. L'home esguardant la natura, fa ciència o poesia?

-Ets un científic que fa poesia, o un poeta que fa ciència?

A la poesia de W. Wordsworth pots trobar la resposta. "The child is the father of the man / thus by natural piety...". Som humans, la professió és secundària. És, per tant, l'home -el poeta- qui fa ciència i no pas a l'inrevés. Per contra, la ciència li ofereix uns recursos en la visió i l'expressió que el fan més personal.

Àngel Terron, fotografia de Josep Pizà

Què és el que no ha de fer mai un poeta?

Falsificar la poesia, mentir-nos amb la retòrica, fet que és més habitual del que sembla. O escriure en prosa: no hi ha res més antitètic. He arribat a pensar que la poesia no forma part de la literatura com avui l'entendem, és una altra cosa possiblement més propera a la dansa o la música que a la literatura de consum i suplement de diaris.

de Joan Vinyoli són plens de deca-síl·labs i alexandrins mesclats amb d'altres, no és totalment mètric però tampoc arriba a ésser "prosa retallada", sinó que s'assembla més a una mena de mètrica líquida. Per tant, la mètrica sempre és essencial, evident o amagada. La poesia mai no és prosa, fins i tot quan s'escriu amb l'aparença de prosa.

-Com a poble, què som?

Una calça que se desfà? Tenc la sensació que, entre l'allau d'immigrants castellanoparlants i la deixadesa dels mallorquins de a peu, que neguen un valor a la llengua pròpia, el pervindre no pot ésser pitjor. De totes formes, les pèndules van i vénen, així pens ara que cal tenir l'esperança que els vents canviaran.

Encara resta la nostra voluntat, la dels poetes, que pot ésser d'una força prodigiosa si no ens contaminam amb subvencions.

-I com a espècie?

És molta la nostra supèrbia. Hem deixat d'escoltar a la Natura i d'agombolar-nos-hi.

"Les pèndules van i vénen, així pens ara que cal tenir l'esperança que els vents canviaran"

I un científic?

Perdre la sensibilitat d'un infant.

Què n'opines de la dita "la poesia és amb mètrica o no és..."?

Crec que l'expressió exacta de Blai Bonet és "la poesia és una mètrica o no serà". L'espai sonor, oral, del poema és sempre essencial. Seguir els patrons clàssics ajuda molt, és anar en carruatge per un camí de pols. Si un opta pels vers lliure o la prosa, creua la garriga a peu i de través: és molt fàcil esgarrinxar-se. A voltes les coses no són tan clares. El vers lliure de T. S. Eliot a *Four Quartets*, per exemple, és d'una complexitat sonora importantíssima. I algunes proses d'en Foix són escrites en alexandrins amagats. Els versos lliures

-Per quin motiu et va captivar l'obra de Robert Graves?

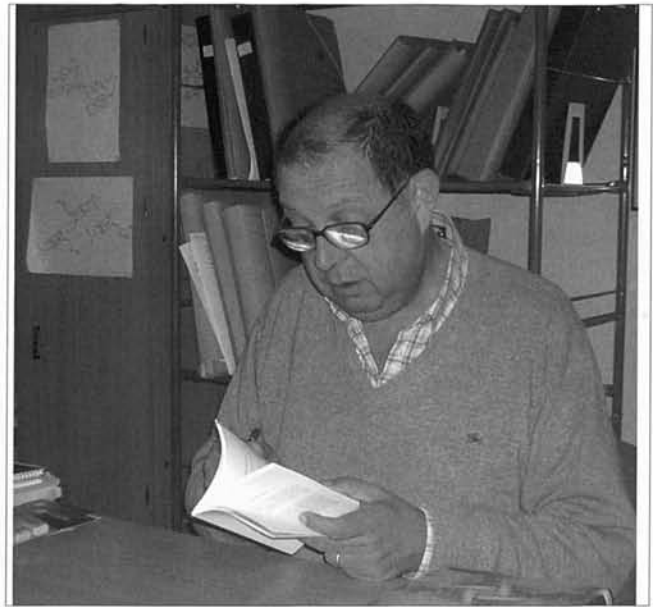
Vaig llegir Graves influenciat per Gabriel Ferrater. M'agraden els seus poemes històrics i mitològics, els poemes de descripcions de paisatges i de la defensa de l'unió de l'home i la natura. També els tan celebrats poemes d'amor, que són molt subtils. Ell es defineix sempre sols com a poeta. Considera l'ofici de poeta com a sagrat, com el bard antic. Però, especialment m'interessa l'erudit ocult, que empra la cultura per sobreviure com a ésser humà. Així, tant la mitologia gaèlica com el grec o el llatí, l'ajudaren. Quan necessità doblers per l'educació dels fills va crear les fabuloses novel·les històriques que sempre menyspreuà un poc, però que construí amb un rigor brutal de documentació i llengua.

-Has quedat satisfet amb les traduccions que has fet de l'obra d'aquest autor?

És molt difícil ésser objectiu. Sols he publicat sis poemes, set si afegesc una paràfrasi. Em va ajudar molt Lúcia Graves i el resultat va agradar a molta gent que sempre m'ha animat a continuar. Amb la meua feina de químic a la Universitat, això no ha estat possible.

-Quin verí no hem de tastar mai?

El més humà: la supèrbia. En el món literari, tenim la vanitat que és una supèrbia de segona divisió. El problema és que no serveix per a res, especialment en el cas de la poesia. És impossible llegir a algú que exerceix de vanitós: sol ésser grotesc i fals.

Àngel Terron, fotografiat per Josep Pizà

Josep Pizà i Vidal

***A LLORENÇ MOYÀ,
AMB RIMES MANLLEVADES***

Ets mestre de la llengua sense nimbe,
enamorat Hipòlit sense Fedra;
ton vers harmoniós creix com el cedre
que neix entre la roca i no s'estimba.

Amb rimes manllevades, cerc el limbe,
tan cristal·lí com la preuada pedra
que difracta la llum del poliedre,
fràgil i delicat com el corimbe.

D'ençà que el teu prim cos baixà al sepulcre,
ningú els mots vers del poble humil escapça
per emprar-ne els més purs com a caràtula.

Segueuc el pas de la sendera pulcra,
i totes les paraules tinc en capsa
per remoure els neguits amb freda espàtula.

CÒRTEX

Callada nit on era tot pintura
d'alba pastada per la llum de l'astre,
amb la fredor fulgent de l'alabastre
tal com l'amor, ferida que perdura.

Tots els records esdevenen sutzura,
i sols hi deixa el temps un lleuger rastre
amb l'abissal perfum de l'agre ullastre
que sempre ens cerca folls com la natura.

Em cega la clarícia del tòrax
que espurneja i es mou al mig del vòrtex
dels camps de força que conformen l'àxon.

Imatge prefixada amb sal de bòrax
a les fràgils neurones del vell còrtex
que quan dorm em desperta com un clàxon.

Àngel Terron, de *Sons nets*, 2004, publ. per Editorial Moll

Joan & Pedro

ES TALLER

*CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
POSTA A PUNT DE MOTOR
EQUILIBRATS I PNEMÀUTICS
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASSAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA*

Telèfon i fax 971 75 53 65
C/ General Riera, núm. 28, baixos
07003 Palma
Servei de carretera 24 hores
telèfon 971 47 15 38
www.comercialmallorca.com

I ara renta-cotxes

Al vostre servei sempre!

- Neteja personalitzada i completa
- Sistema ecològic i antiretxades

Ens trobareu a

AUTORENTAT

Joan & Pedro

Carrer Bartomeu Pou, núm. 50 - 07003 Palma
telèfon 971 - 75 53 65

SAGITARI

llibreria

Llibreria especialitzada
en poesia

www.libreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui
els serveis que posam a l'abast
dels interessats en Poesia i
Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
contra reemborsament

Servei de recerca de títols
de qualsevol especialitat

*Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca*

Pàrquing a 50 metres

(Història d'una nota infausta)

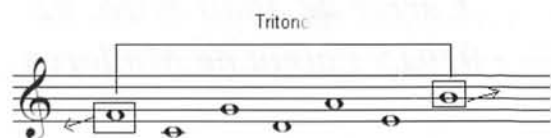
Hi havia una vegada un **Do**, ara fa molts, molts anys, en temps de l'edat Mitjana, que vivia en un convent. Viure en el si de l'Església, comportava una actitud sotmesa i obedient; la seva litúrgia i els seus cants, la música monòdica i la severitat dels dogmes representaven un règim modal on el privilegi podia recaure jeràrquicament en qualsevol dels sons constitutius de l'escala diatònica. El **Do** era encara jove i hagueren de passar moltes coses abans no arribés a fer valer els seus atributs de nota principal. L'ambient de perfecció conventual, on es desenvolupà aquella primera etapa semblava que havia de portar-lo a una vida recollida, contemplativa, apartat del món. El **Do**, com un monjo més, de bon principi no ambicionava cap protagonisme, sinó més aviat aspirava a l'anonimat humil de la seva condició de serf de Déu. Les seves freqüències vibratòries ressonaven, com les dels seus germans, sota les voltes dels temples romànics. Més tard, a l'època gòtica, barrejades amb l'olor de l'encens, arribaren a enlairar-se més encara, en aquella elevació mística de les noves catedrals que, plenes de llum, apunten cap al cel.

Ell, doncs, era un més entre la comunitat dels sons; fins i tot el seu mode no era, ni de bon tros, dels preferits per la litúrgia. Abans que el **Jònic** (mode que el representava) estaven el **Dòric (Re)**, el **Frigi (Mi)**, el **Lidi (Fa)**, el **Mixolidi (Sol)**, i cadascun d'ells tenia accents i característiques pròpies netament definides.

El primer mode, el **Protus (Dòric o mode de Re)**, havia, necessàriament, d'ésser equànime -com a pare prior entre els modes- i, per tant, el més equilibrat. Eren altres temps i a l'Edat Mitjana, el **Do**, com a tal, era insignificant, vaja, que no estava de moda!

La música, en aquell temps, no pretenia ser hedonista, ni s'escribia per complaure, sinó per incitar a la devoció, la introversió, el recolliment, l'esperit d'abnegació. I en el *cant pla* -en el cant dit “gregorià”- era elevació de la paraula. Per això, era una música fonamentalment monòdica!

Una filosofia eminentment religiosa no podia sinó jugar, a l'època, amb els conceptes oposats del bé i del mal, de la *Llum* i les *Tenebres*; per això, maniqueísticament, els sons més allunyats del sistema diatònic, el *Fa* i el *Si* (el primer i darrer en l'ordre dels sostinguts o dels bemolls) es repel·leixen ambdós i els entenem com a quelcom antinòmic i negatiu envers la devoció

Ex. 1 Sèrie diatònica per quintes

Divertiment literario-musical, dedicat a en **JOAN GUINJOAN**, membre il·lustríssim de la **Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi**, en reconeixement a la gran labor que, en pro de la música contemporània, va realitzar amb el grup **Diabolus in musica** que ell tantes vegades dirigí.

i l'apropament diví. En una paraula, la successió de tres tons seguits (sense cap semitò capaç de suavitzar el gir musical) fou considerat antireligiós i *diabòlic*. D'aquesta manera, el dolent del nostre conte, el “*Diabolus in musica*” fou la personificació del diable i és, així, com el “*Triton melòdic*” (el *Fa* i el *Si* connectats) quedà marcat definitivament, des d'aquell moment d'ascetisme extremat, per un sentit mefistofèlic, oposat a la perfecció divina de la quinta justa.

Ex. 2 (El triton melòdic)

Però al llarg del temps, **Do** intueix, s'adona que potser el seu lloc no ha d'ésser sempre necessàriament l'Església, els cants religiosos o els contrapunts governats pel “*cantus firmus*”; de manera que penja els hàbits, abandona la sotana i es proposa, com un nou *Faust*, conquerir el vast món.

Mentrestant, han passat moltes coses: la música fa temps que va deixar d'ésser monòdica i visqué els entramats de la gran polifonia modal fins arribar a un gran canvi. Un canvi radical i revisionista: el despertar humanista que es coneix amb el nom de *Renaixement*. Aquesta nova situació, molt més mundana, serà la que donarà al **Do** la possibilitat de jugar la seva basa, íntimament lligada amb el naixement de l'harmonia i de la tonalitat incipient. Des d'ara, el que s'estilarà no serà l'ondulació melismàtica dels cants monacals, sinó la progressiva implantació de l'acord de tres sons que donarà pas al naixement d'una nova era.

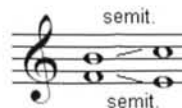
I, ara sí, serà per mitjà de l'acord, un acord que s'anomenarà **perfecte**, començarà a prendre importància.

Ex. 3 (L'acord Perfecte Major)

El Pacte:

Passaren els anys, les dècades, les centúries i, un dia, ja en el *Renaixement*, trobem a **Do** en el seu gabinet, elucubrant sobre l'esdevenidor, qüestionant-se com realitzar la seva ambiciosa escomesa: afany de protagonisme i d'eterna joventut. Enderiat en aquests pensaments, cercant en codis vells, tractats polsosos i incunables una solució als seus anhels, invoca de

Ex. 4 (Resolució harmònica semitonal)

fer de tu el gran mestre, el centre de l'univers musical, el Senyor indiscutible al qual res no se li nega.

Mira..., tinc un poder immens, el poder resolutiu més gran que qualsevol altre interval; les meves capacitats, per aquest fet, poden ser definitives.

Gaspar Servera

manera insensata les forces ocultes i transcendents del destí: pren contacte amb el món antagònic de la perfecció, el més allunyat de la 5ª perfecta o divina, el "**Trítón**" musical, mefistotèlic o "**Diabolus in musica**".

Diabolus: *Oh, mortal, m'has invocat! Aquí em tens, dispost a complaure't.*

Do: Fins ara m'he mogut discretament dintre dels modes eclesiàstics. Cap dels modes importants em representen i estic tristament relegat a un mode **Jònic** de poc reconeixement.

Diabolus: *Tens raó. Ara estàs diluït en diversos modes eclesiàstics, i la teva nota final, com molt bé dius, tampoc no te rellevància. Però no t'amoïnis, puc*

Ex. 5 (Acord de 7^a de Dominant, negres el Si i el Fa)

Jo, en tant de trítón, tot abastant els extrems de les set notes ordenades per quintes, he engendrat els semitons; sense mi, no tindríeu ni la sèptima ni la sen-

Ex. 6 (Pentatonia i cercle de quintes)

sible de l'acord de Dominant; sense mi, no hi hauria l'esperit dinàmic de la tonalitat, estariem encara en el règim de la Pentatonia..., ¡Pobres diables!

Do: Què vols dir exactament?

Diabolus: *Que hem de fer un pacte. Jo et donaré els llorers i la glòria, seràs el rei de la tonalitat (en la seva expressió més genuïna de teclat blanques) i posseiràs, com a tònica que seràs, el sentir de totes les èpoques, des d'abans del Barroc fins a l'Expressionisme de la Segona Escola de Viena, passant pels diferents ismes fins ben entrat el segle XX.*

Gràcies a mi, seràs el rei de l'univers tonal i conqueriràs el que és més pregon en la Música, l'art excels dels grans genis.

Com a representant de totes les tòniques, seràs el Rei de la Creació...

Do: I què em demanes a canvi?

Diabolus: *No creus que haig de demanar-te l'ànima? ... Aquesta ànima que vibra en els harmònics de la*

Ex. 7 (Harmònics de Sol)

teva Dominant, la constel·lació de la seva ressonància. T'estic demanant, amb els harmònics, l'ordre sublim de la tonalitat.

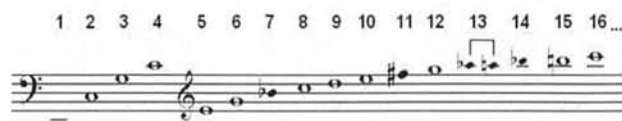
La teva absència en aquesta constel·lació de Dominant, et fa imprescindible com a catalitzador de la seva energia. Per contrapartida, la meua presència en aquest desplegament entre la sensible i la sèptima, (Harm. 5-7; 7-10, 10-14) crea entre nosaltres un engranatge perfecte, un enllaç resolutiu que ens complementa meravellosament. Tot el vigor de la ressonància de Dominant apunta cap a tu, de manera inexorable.

Donat aquest engranatge idoni entre tu i jo en la constitució de la cadència, em permeto oferir-te una extensa i llarga vida com a entitat tonal de més de cent..., què dic cent!, **dos-cents**, té, si vols fins a **tres-cents** anys!; però, això sí, finalment, hauràs de lliurar-me amb la teva caiguda tot el que ha estat la Història de la Música tonal: Renaixement, Barroc, Classicisme, Romanticisme, Impressionisme - hauràs de donar-me la teua essència, el teu jo més profund. Des d'aquell moment, perdràs els teus atributs: ja no seràs perfecte!, ni major, ni menor, seràs un simple individu, semblant a qualsevol dels teus congèneres.

Do: Però... serà..., dius, molt enllà, no? (reflexiu),

Tres-cents anys...!

Diabolus: *Tu, Do, sense aquests parcials, sense aquest seguici, no tens projecció. Els teus propis har-*

Ex. 8 (Harmònics de Do)

mònics t'enalteixen, et donen vida, et justifiquen.

Què seria, per exemple, del piano -el magne instrument romàntic- sense l'envolvent de la ressonància? El principi físic que t'alimenta i el seu fantasmagòric espectre, és a la base d'allò que anomenem **Harmonia**.

(No veus la relació secreta entre les paraules Harmònic i Harmonia?, és un sortilegi de la mare naturalesa!)

Una harmonia projectada que, això no obstant, és expressió matemàtica -des de Zarlino- de la teua pròpia essència.

L'ordre artístic que genera aquesta facultat, aquesta ressonància, ànima teua que comprèn la tonalitat fins a l'Escola de Viena, és la que vinc a cercar!

Do: I tu per què la vols?

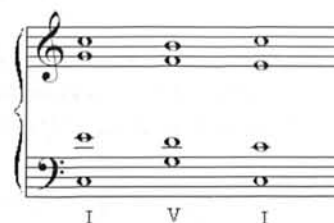
Diabolus: *Per viure joiosament aquesta gran aventura artística i musical, peripècia engrescadora i exultant, però, sobretot, perquè jo també hi sóc present en l'espectre sonor.*

Tingues en compte que el meu gran poder ve precisament d'estar situat sobre la teua Dominant. (Observa la significació coercitiva del terme!), gràcies però a la meua potestat, que poso al teu servei t'enaltiré, segons el nostre pacte, fins a cotes insospitades.

Do: I només per tenir-te a distància de mig to, en qualitat de "nota sensible" s'aconsegueix la fórmula màgica?

Diabolus: *És exactament així, a més a més del Fa, que tendeix cap a la teua tercera, Mi, satisfent la resolució dels únics semitons diatònics de l'escala (Exemples 1, 4, 5, 6) ens mostra la cadència.*

Aquesta fórmula universal atorgarà tal poder, enri-

Ex. 9 (Cadència I-V-I)

quint-se a si mateixa, que evocarà el geni de Bach i de Mozart per crear el miracle de la seva perfecció, un poder que estructurarà les més grans simfonies que s'hagin escrit mai. Un poder extraordinari mentre regni la tonalitat, de la qual en seràs paladi i jo el teu impulsor obedient.

Do: Maleït interval! teus poders de convicció! Sento gran esgarripança, un calfred que em travessa l'esperit fins més enllà de la columna dels micro-intervals resonants. (Em grinyola més enllà de l'armònic 16...!)

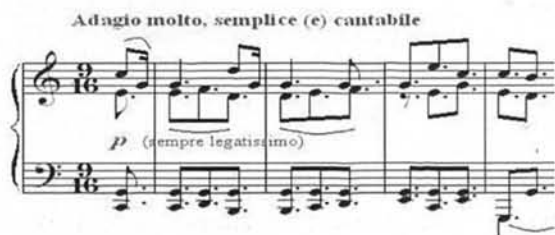
Cal dir, vertaderament, que si és així, malgrat el nefast final que m'ofereixes la proposta es temptadora!

Diabolus: (Sorneguer) *I com creus que ha d'ésser venint de mi, artífex suprem de la seducció...*

Do: La música, per tant, serà ara hedonista, proporcionarà plaer escorcollant les entranyes de l'ésser, de l'emoció, i jo, gràcies a la fórmula cadencial que tu em procures, governaré tots els "ismes", tots els estils.

Diabolus: *Serviràs per cloure grans prodigis també en la teva pròpia tonalitat. No és Do major la tonalitat de la "Júpiter", amb la qual Mozart, -o Schubert (a "la Gran")- s'acomiaten de la Simfonia?*

O... no és també un sublim Do major, l'Arietta amb variacions de l'opus 111, el to amb el que el darrer Beethoven diu adéu a les Sonates per a piano?... No diguis que no és meravellós, que no siguin experiències excelses, incommensurables, les que viuràs plenàriament, com aventura fàustica, des del cor mateix de la tonalitat, fins i tot, per tancar capítols, sovint, en la teva pròpia tonalitat.

Ex. 10 (Inici de l'Arietta de la op. 111 Beethoven)

Do: Ja veig que insisteixes i no em dones opció.

Diabolus: *Mira..., t'ho repeteixo, tindràs una existència tonal i un domini absolut almenys de tres-cents anys!*

Diguem, per precisar, que et deixo arribar fins ben entrat el segle XX, quan arribi la desintegració de la tonalitat. I posem com a termini l'òpera "Wozzeck" d'Alban Berg que, tot i ésser una obra atonal, no és encara una obra escrita amb els procediments serials.

Però, l'assassinat de Maria a mans de Wozzeck i la "Invenció sobre una nota", precisament la nota Si

que em simbolitza, deixa al descobert la substància musical de la tragèdia. El Si fatidic que inunda tota l'orquestra, en el següent interludi, es clava punxant en la sensibilitat de l'espectador; fa un nus a la gola i angoixa l'ànima.

Aquest crit esfereïdor de la protagonista, que va des del Si més agut (precisament el Si!) en gran glissando, fins a les profunditats de l'abisme existencial, fons insondable, ontològic, de l'ésser; aquest crit, que, com ja saps, ve de la meua nota, et ressonarà a tu, Do, això sí, per tota l'eternitat!... i serà la teva sentència, el teu infern, la teva punició.

Aquest crim teatral, Do, esdevindrà doncs també la teva mort (així com la de la tonalitat que simbolitzes) i la fi absoluta del nostre compromís.

Do: En tot aquest temps els estils hauran anat canviant: cada músic parlarà el seu llenguatge, cada compositor tindrà la seva pròpia expressió.

¿Com intervindrem en aquest procés evolutiu?

Diabolus: *Et deixaré accedir altra vegada al si de l'església, edificar cantates, passions religioses, rèquiems, oficis, càbales esotèriques... Si en un principi parlàvem de set notes diatòniques, (ho recordes?), aquelles, per exemple, que eren les tecles blanques del teclat, aquella escala que tu mateix inauguraves com a primera nota, i que en dèiem escala de Do,*

Ex. 11 (Escala de Do major)

ara, de mica en mica, envairem les tecles negres per aportar, amb intervals molt més tensos una major càrrega expressiva a través del cromatisme.

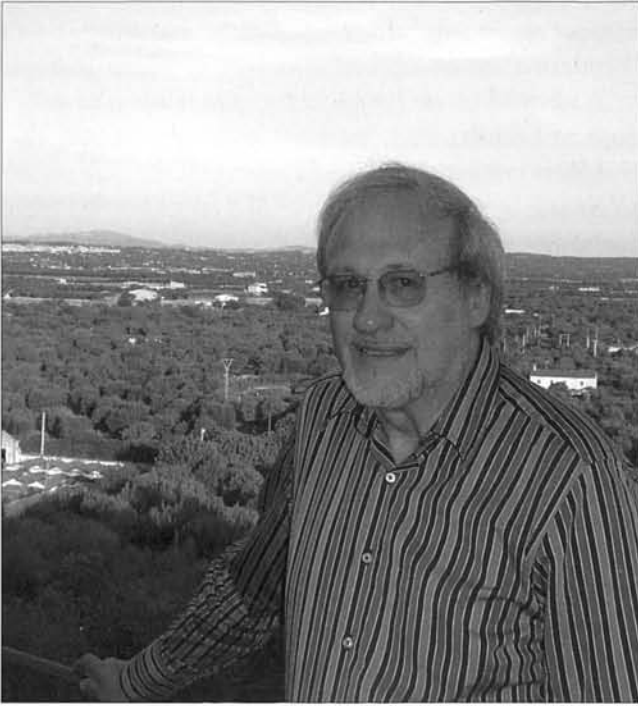
Des de les diferents Dominants secundàries multiplicarem wagnerianament els meus poders tritònic-resolutius dintre d'un exacerbament cromatisme i una "melodia infinita" que posposa de manera continua el seu assentament per manifestar els deliris de Tristany.

¿Què vols altres ideals? Et deixaré intervenir en el destí pur de Parsifal!

Ja veus, les relacions entre els sons, arribaran a ser molt intenses i semblarà que vas perdent potència i autoritat, però, mentre jo t'avalí, et mantindràs ferm.

Do: I quan arribi Debussy?, l'harmonia-color, noves modalitats, exotismes...

Diabolus: *Serà llavors el principi de la fi! La modalitat arcaica, aquella fins i tot de la qual tu procedies, prendrà una nova dimensió i sorgiran altres escales, alienes a la presència de la sensible, i aquí jo comen-*

El músic **Carles Guinovart**,
autor d'aquest article,
a la Fundació ACA,
Búger (27-05-06)

així als principis, el **Do** tindrà menys importància encara que a l'era modal, però haurà viscut una vida envejablement intensa, un moment màgic, una autèntica *era daurada* de la Història de la Música.

Sí, és veritat, els harmònics, expansió física de la ressonància del so, encara continuaran funcionant, però de manera més universal i en un altre context. Fins i tot sorgirà una *música espectral*, eminentment especulativa sobre les qualitats expressives del timbre, que arribarà a visualitzar i manipular amb els aparells electroacústics... Però la il·lusió de perennitat del **Do**, el seu ideal constructiu d'acord amb el trítion harmònic que va donar lloc a tota una era gloriosa, s'haurà extingit per sempre.

El somni d'aquella nota infausta s'haurà així aplegut.

Carles Guinovart i Rubiella

çaré a retirar-me i vindrà aleshores el teu declivi, de mica en mica t'aniràs eclipsant.

Ara me n'haig d'anar!

Mentrestant, tu vés a veure els nostres amics de la "Camerata florentina", al comte Bardi i els seus amics per obrir-nos pas en el nou món de l'òpera.

Més tard, ves a visitar Monteverdi, per continuar el nostre periple. Ja veuràs de quantes aventures i vicissituds gaudirem!

Do: Som-hi doncs!

.I l'ombra funesta s'esfumà en la tenebra...

Epíleg

Tancat el cercle, el **Do**, ara ja fora de la tonalitat, tornarà a l'anonimat: serà una nota com qualsevol altre. L'*Escola de Viena* primer i després el *serialisme* li hauran pres qualsevol protagonisme. Com ja s'ha dit altres vegades, el *socialisme* o, fins i tot, el *comunisme* entre els sons li hauran llevat, a ell, "*princep de la gran època de la tonalitat*", tota jerarquia. Tornant

Vaig conèixer Roman Alís quan assistia a un curs de música contemporània, que es va fer l'any 2000 a la Universitat d'Alcalá de Henares. Jo ja sabia coses d'aquest compositor mallorquí, que l'any 1961 havia estat guardonat amb el 1r. Gran Premi de Composició en el Concurs Internacional de Divonne-les Bains celebrat a París i que, d'ençà de 1971, exercia com a catedràtic de Composició en el Real Conservatori de Música de Madrid; i, malgrat que Roman Alís em comentàs la poca atenció que es feia a la seva música a Mallorca i, sobretot, a la seva feina orquestral, el nostre encontre va ser molt cordial i sincer. Jo ja tenia coneixement de la seva obra per un "LP" enregistrat pel nostre estimat pianista Joan Moll en *Compositores Mallorquines (Poemas de la Baja Andalucía, Op. 18)* i per l'obra completa, en disc compacte, per l'excel·lent pianista Albert Díaz. Però, allò que no sabia és que em trobava davant un compositor d'una producció extraordinària i que havia escrit per a les més diverses formacions instrumentals. Vaig tenir la gran sort d'escoltar a ca seva un enregistrament fet per l'Orquestra Simfònica de Astúries dirigida por Víctor Pablo Pérez, es tractava de l'oratori *Jesucristo en el desierto* (1985) per a baríton, cor mixt i orquestra. Aleshores li vaig encarregar que em fes una partitura per a orquestra de cambra sobre temes de Mallorca i li vaig suggerir al compositor Antonio Caimari, fundador d'ACA, que ell fos un dels participants al XXI Encontre Internacional de Compositors, en un monogràfic que es va celebrar, el 16 de novembre de 2000, en el Teatre Principal de Palma. Així mateix, en aquell mateix festival, el Conjunt Instrumental «Encontres»,

estrenà *Quatre imatges de Mallorca*, op. 197 (**I.**- *A trenc d'Alba a Cala Figuera*. **II.**- *La costa des del mirador de Ses Ànimes*. **III.**- *Preludi d'hivern, dins la Cartoixa de Valldemossa*. **IV.**- *(El esglaiement des Torrent de Pareis)*). En el catàleg del festival de música, Román Alís va escriure: "Amb aquesta obra, intent retre homenatge a la meva terra natal, Mallorca; ja que fins aquest moment no havia tingut l'ocasió de dedicar-li una obra. Sempre havia estat "in mente" tal desig, emperò, la rutina quotidiana dels anys de compromisos professionals, no m'havia permès trobar aquest instant. Des de molt petit, gràcies als meus pares, vaig poder conèixer moltíssims dels bellíssims racons d'aquesta illa; per això, aquestes «Quatre imatges» són records viscuts i molt llunyans de la meva infantesa. Ja es diu que l'home quan envelleix, s'acosta als seus inicis"

Sols em resta afegir que, des d'aleshores ençà i en aquelles ocasions que hem comentat reflexions musicals amb Roman Alís, sempre l'he percebut com un modest artista, però d'una gran saviesa musical, i com l'home sensible, assossegat i entranyable que era; i, sobretot, com a una persona de gran humanitat. I, el nostre estimat i gran compositor mallorquí, el passat dia 29 d'octubre, ens ha deixat, i ara és el trist moment de l'adéu.

Agustí Aguiló i Bordoy (director d'orquestra)

BASES DEL 3er. PREMI "JORDI DOMÈNECH DE TRADUCCIÓ DE POESIA"

Per tal d'impulsar la difusió i renovació poètica en llengua catalana, Cafè Central i Mobles 114 convoquen per tercera vegada el Premi "Jordi Domènech de Traducció de Poesia", en homenatge a l'amic, poeta, traductor i col·laborador. El Premi es regirà per les següents BASES:

- 1.- Hi podran concórrer totes les traduccions al català (en qualsevol de les seves variants lingüístiques) de llibres de poesia.
- 2.- El premi consistirà en una dotació econòmica de 1.500 €, i en la publicació del llibre traduït -sempre que sigui possible disposar dels drets per fer-ne l'edició- dins la col·lecció «Jardins de Samarcanda» de Cafè Central i Eumo Editorial. L'edició es farà a la tardor de 2007. El guanyador del Premi signarà un contracte d'edició amb Cafè Central / Eumo Editorial
- 3.- Les traduccions hauran de ser inèdites en la seva totalitat i no tenir els drets contractats amb cap editor.
- 4.- Les obres originals poden haver estat escrites en qualsevol llengua.
- 5.- Es presentarà una còpia del llibre original i set exemplars de la traducció, mecanografiats a una sola cara, en fulls DIN A4.

6.- A la portada es consignarà el nom del Premi, autor i títol de l'obra original, nom, cognoms, adreça postal, telèfon i adreça electrònica del traductor. A més a més hi podrà figurar un pseudònim si el traductor ho creu oportú.

7.- Les obres concursants s'hauran de lliurar abans del 31 de gener de 2007 a Eumo Editorial, carrer de Perot Rocaguinarda, 17, 08500 Vic, fent constar en el sobre la convocatòria del Premi. Les trameses per correu seran admeses si han estat franquejades com a màxim el dia 31 de gener de 2007.

8.- El Jurat estarà format per les següents persones: Sam Abrams, Feliu Formosa, Joaquim Sala-Sanahuja, Nathalie Bittoun-Debruyne, Dolors Udina, Carlos Vitale i Víctor Sunyol que actuarà com a secretari.

9.- El Jurat podrà demanar opinió a aquells especialistes que cregui convenient per tal d'avaluar la qualitat de les obres presentades en aquelles llengües en les quals no tingui prou competència.

10.- El Jurat podrà declarar desert el Premi i resoldre inapel·lablement totes aquelles qüestions no estipulades en aquestes bases.

11.- El veredict del premi es farà públic durant el mes d'abril de 2007, en un acte literari del qual s'informarà oportunament.

12.- Les obres no premiades no es retornaran als seus autors.

Per a més informació: cafecentral_edicions@yahoo.es

Versos i mots campaners entorn a Damià Huguet

Possiblement, encara que hi ha molts d'escriptors que han opinat i analitzat l'obra del poeta nascut a Campos; l'origen d'aquestes consideracions, la paret mestra que vol aixecar aquest buc de paraules i matisos, vindran avui de la mà i la veu d'alguns dels seus conciutadans, per esborrar dels mapes aquella dita tan sabuda de que "ningú mai no és profeta a la seva terra". Així i tot, i no s'ha d'amagar, que per la immensa majoria dels seus veïnats va ser un incomprès, un home valent i honest, que no es mossegava la llengua quan la raó pareixia estar de la seva banda, un avançat al temps que li pertocà viure, un *damianenc* i polièdric creador de moltes vessants que abraça l'Art, amb lletres grosses...

Per adonar-nos d'aquests caires tan diversos que la figura d'Huguet traspuava, acudim a un altre campaner, **Gregori Mir**, (escriptor i polític), qui, en un fragment del pròleg del poemari *Carn de vas*, editat a València el 1976 (Tres i quatre, poesia 8) de l'editorial Eliseu Climent, diu així:

"Si arribau a Campos un dia feiner i demanau per en Damià Huguet, vos indicaran una fàbrica de materials de construcció i, si són hores de feina, el trobareu brut de pols, manejant bigues de ciment armat. Si arribau a posta de sol i anau a ca seva, vos rebrà llegint el darrer número de «Positif», o escrivint una crònica periodística, o seleccionant fotos que ell mateix ha fet robant temps al temps, o escoltant els clàssics. En tot cas, si vos agraden aquestes coses, parlareu de les darreres estrenes cinematogràfiques a París, o de l'últim llibre de poemes que haureu llegit. En Damià Huguet està al dia en tot allò en què li cal estar-hi. És i ha volgut ésser poeta dins unes condicions ben antipoètiques o, dit d'una altra manera, que defugen la imatge, heretada dels romàntics, del poeta com a ésser delicat i de vida ombrívola. La seva sensibilitat no ha sucumbit davant unes circumstàncies secularment alienes a la creació poètica. La seva poesia és una resposta vital de la seva biografia, del seu jo que va formar-se en una època que féu vinclar els esperits".

Joan Perelló, un altre poeta nascut a Campos, al seu llibre *Sal de Migjorn*, amb dibuixos magnífics del també campaner **Antoni Mas**, en una de les dedicatòries inicials podem trobar-hi "A Damià Huguet, in memoriam" i amb els versos "*La mar calla i s'olora un perfum de tenasses / que broden amb tels d'aigua la llum que veim*" del mateix Huguet, i que donen peu a Perelló per bastir el poema que ara transcriu, que

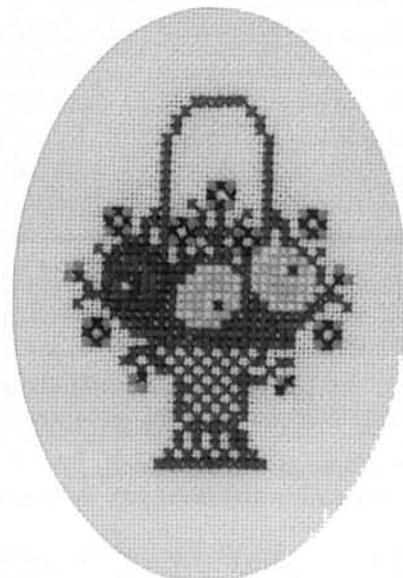
volen ser, probablement, un sentiment ben profund i un agraïment per l'obra que ens ha deixat, en una curta, però intensa i fecunda vida...

*Calla el mar tebi
i s'olora el perfum dels cocons,
brodats amb tels de sal,
sota la llum de les bellumes,
a l'arena, l'itinerari de la pell.*

*A les tenasses de color fràgil
com corral d'esquitxos
que ensumen els peus,
els déus dels silenci
es despullen
amb el tacte de la saliva,
com animals a l'aguait,
amb l'olor de crepuscle al salobrar.*

*La mar calla.
El silenci anhela un perfum salat.
Parlam de migjorn.*

Potser resulti estrany voler retre un record (encara que, per a mi, és quasi permanent) -i sense usar el mot homenatge, perquè tampoc no m'agrada massa-, crec, deia, que parlar de Damià Huguet sense treure a rotlo, la seva pròpia veu i un bon esplet dels seus versos, ens pot parèixer un contrasentit, un oblit, o una manca de sensibilitat cap a la seva obra. Però és molt probable, que la grandària d'un home i el seu llegat, l'atorga la veu aliena quan valora la deixa que hem rebuda, tan valuosa, tan preuada... D'altra banda, si té algun signe d'originalitat aquesta aportació és, com intuïem a l'epígraf, les arrels campaneres dels que parlen amb mots planers -o versos- de l'enyorat Damià Canova, Damià Huguet.

Al llibre *Damià Huguet, home de call vermell*, on cada un dels articles inclosos abraça una vessant de la creativitat practicada, hi trobam *Pintura i fotografia en Damià Huguet: Recorreguts paral·lels i camins complementaris* de **Montserrat Alcaraz Vich**, un encara jove campaner, llicenciat en filosofia per la U.I.B., i, entre d'altres moltes empreses culturals, coordinador del llibre esmentat ara mateix, juntament amb **Biel Huguet**, fill del poeta. D'aquesta curolla pictòrica i fotogràfica, ressenyam uns fragments de Montserrat: “*És evident, si tenim en compte la producció que Huguet va oferir al públic i la pròpia consciència que tenia d'ell mateix, que hem de referir-nos a ell com a un poeta que pintava i feia fotografies i no com un pintor i fotògraf que escrivia. Però si agafam aquests elements i ens hi acostam des d'una pers-*

Damià Huguet i Roig (10-VI-1946 - 18-VII-1996)

pectiva globalitzadora per ventura ens podem trobar amb un perfil més ample del quefer del poeta i una certa definició de l'entitat que assoleixen per ells mateixos els àmbits de la fotografia i la pintura integrats en la seva obra”. D'entre la completa exposició d'arguments envers aquestes dues facetes, triam el paràgraf final, on podem llegir: “*Damià Huguet va entendre l'Art com una totalitat sense conflictes entre classificacions estantisses. Gens elusiu però absolutament al·lusiu a la seva època, de tarannà, arrels i rebranques lluminosament i secularment mediterrànies Damià Huguet congriava i conjugava els abecedaris de l'avantguarda artística amb aquell abrivament que espesses vegades li podia fer dir: “La veu m'ha fet callar els ulls: un gest antic”.*

Damià Huguet quan escrivia hi posava el cor. I tot

el seny, *d'home de primera mà*, i que mai no escatimava *cinc minuts amb tu*, encara que et trobessis *com un peix dins el rostoll*. I deixava planes plenes de mots, d'on brollaven la bellesa i la raó, d'un que ha mesurat i ha entrellucat tots els caires de l'art... I ha sabut escoltar, i callar, i posar *les fites netes*, quan ha fet falta...

Del pròleg d'aquest llibre local, però que es fa universal, podem trobar-hi uns mots prou entrançables i plens de saviesa, d'un il·lustre fill de Campos (ara ja, Fill Il·lustre de la Vila), **Joan Veny i Clar**, i que evidentment podríem llegir íntegrament sense cap elogi gratuït, tots ben merescuts, entorn a l'anàlisi que fa Veny de l'home i l'obra huguetiana. Però, com sempre, l'espai i el temps comanden, i només serà possible veure uns quants fragments d'aquesta introducció tan encisadora i objectiva... “*Abans de comentar breument el teu llibre, em permetràs, Damià, que abordi aspectes de la teva persona i obra. Començaré pel costat humà. En destacaré primerament la laboriositat. Amb cinquanta anys, has publicat quinze llibres, tretze dels quals de poesia, a més de nombroses cròniques de cinema, art, de crítica literària. Tot això, després d'estudis bàsics de batxillerat, sense passar per la disciplina de les aules universitàries, sinó simplement creant el teu discurs poètic sota la pols d'una empresa de construcció, amb immenses lectures, sota el batec de la vida quotidiana, uns ulls oberts a l'observació, un cap tombat a la reflexió i un cor bategant de sensibilitat. El prestigi que t'has guanyat en el món cultural català (has publicat a València, Barcelona, Palma, Campos: sols quatre malanats poden dubtar de la unitat de la nostra llengua) t'hauria pogut despertar el cuquet de la vanitat (endèmic de la condició humana) i fer-te mirar la gent per damunt l'espatla. Però no ha estat així. La senzillesa, la naturalitat ornen la teva persona, com correspon a la veritable intel·ligència”.*

D'altra banda, per la vessant professional, Joan Veny (doctor en filologia romànica i catedràtic de dialectologia catalana), no pot deixar passar per alt una part tan significativa en l'obra d'Huguet, com és el seu llenguatge, els mots tacats de call vermell i perfumats de saladina, de sementers i de tenasses... Veny ens fa avinent una vegada més el seu bon ull i ofici: “*Un aspecte atractiu tant de la teva poesia com d'aquestes Fites és el llenguatge, en especial el lèxic. Començant per l'expressivitat dels adjectius (“olors contundents de pebre bord”, “una colflori exuberant”) i acabant pel tribut a la llengua de la terra, pel testimoni que deixes en el lèxic de la nostra varietat illenca que emergeix aquí i allà dins la indiscutible unitat de la llengua. I així, la teva prosa resta esquit-*

xada de paraules tan lligades al nostre terror, sentides i estimades cada dia, com nigul / nívol, sòtil / sostre, almanco / almenys, albelló / ullal, aidar / ajudar, mariol-lo / camiseta, xerec / dolent, mamballeta / aplaudiment, empegueir-se / avergonyir-se, atxem / esternut, etc.”.

No puc oblidar-me tampoc de recomanar als lectors interessats, l'estudi de Joan Veny en el llibre, ja esmentat, *Damià Huguet, home de call vermell*, amb el títol *Diatopismes en la poesia de Damià Huguet*. Sense canviar de llibre però, encetam l'opinió d'un altre campaner que ens parla d'un nou caire d'aquest Damià polièdric, i que amb l'epígraf *Cinema, guaret de vida* ens apropa al món del setè art i la passió que sempre va sentir per ell. És un interlocutor especial, es tracta del fill de Damià, **Biel Huguet**, que amb més coneixements i matisos -aidat pel fet de la proximitat- ens dibuixa la forta atracció que son pare experimentava pel cinema. Així idò, transcrivim alguns paràgrafs de la seva anàlisi: “*El cinema va començar a ser part de la seva vida molt aviat, i mai no el va deixar. Amb ell va passar de la infància i l'adolescència, a la joventut i la maduresa. De ben petit el seu esplendor i la seva màgia el varen fascinar, amb ell va ser inquiet, rebel, escrigué poesia, bastí el seu propi món, es va anar fent amic de Buñuel, Fellini i Godard. De la mà del cinema, mon pare sempre va somiar*”... / ... “*Durant aquest anys (les acaballes dels setanta) va escriure dos guions, que per diverses raons no veren la llum, un l'adaptació de «Difunts sota els ametllers en flor» de Baltasar Porcel, i un altre que és titulat «Cinc assaigs per a un crim». Dins la seva obra poètica «Ofici de sords», i especialment «Els calls del manobre» són dues bones mostres de les influències que va rebre en una etapa on cinema, vida i literatura es fonien en un tot*”... / ... “*En els anys 80 i 90, cal destacar l'elaboració d'un guió per a un programa que TVE a les Balears va dedicar a la seva sempre admirada i estimada Maria del Mar Bonet, «Gavines i Dragons». En tenia d'altres a més dels guions ja esmentats, especialment un, la versió de «La dida» de Salvador Galmés. També són d'aquests anys els poemes cinematogràfics, publicats amb el títol «Les flors de la claror»... / ... “*Va tornar a París i a Roma i va voler conèixer més de prop Buñuel i Fellini. A París va anar a la Coupole, al Sélect, a l'estació de Niça. A Roma visità Cinecitta, el Greco, el Rosati. El cinema era tot i tot era cinema*” ... / ... “*Una pel·lícula mediterrània la de la seva vida, apassionada i honesta, curta però intensa, inacabada. Final trist*”.*

Per defugir d'aquest “*final trist*” que clouen les paraules del seu fill Biel, permeteu-me dir que, malgrat la seva mort als cinquanta anys, en plena madu-

resa creativa, i sacsada, la vida, tan jove encara, ningú podrà dubtar de la intensitat i la passió que Damià Huguet i Roig, va assaborir cada instant dels seus dies. I que gràcies al seu vital batec i alè ens ho va transmetre amb la seva obra que ens ha lliurat. Ara mateix, quan es compleixen deu anys de la seva fuga, agraïm una vegada més la seva sensibilitat i el seu mestratge... Amb aquest sentiment, voldria reproduir els darrers versos d'un poema que traspuen la meua admiració i estima al millor poeta que ha donat mai la terra de Campos, que ha traspassat les fites de la nostra contrada, i és reconegut i valorat en tot l'àmbit català...

*I estic amb la creença,
ben amarada i arrelada, que si el record
és tan viu encara, és perquè la mort
només és una passa
-llarga i no desitjada alhora-
però que no clou del tot, la porta.
Queda un raig de llum que guaita.
Queda un batec que no s'atura.
Encara que no hi ets, et sentim a prop,
arran de pell, a cau d'orella. Perquè sé
-des d'ara i sempre-, i ho dic amb veu
ben alta i clara: Que els versos,
que els teus versos, mai no moren...*

Les promeses, també qualche vegada, es poden rompre. Encara que la intenció era apropar-nos a la figura d'Huguet amb les pinzellades d'alguns campaners que hem mostrat en aquestes pàgines (i no reproduir distints fragments de la seva obra, que podrem trobar als seus llibres), potser és just i s'hi escau perfectament per l'entorn callvermellenc que hem volgut donar als presents mots, acabar amb un poema de Damià. La tria, per tot el que hem dit, crec que era ben fàcil...

CAMPOS SEMPRE

*Aquí els homes són de call vermell, com una idea,
com la terra que consent els solcs lineals i l'agressiu rostoll
que esgrogueix els camps d'una amarada fe diària i dura.
Veu i camí. Feinera raça de foravilencia mida
on cada pell relluu el cos concret d'una gramàtica amb nirvi.
Poble que parla amb una sang que escriu aquesta llibertat de creure,
el foc sencer d'una suor tenyida amb un polsim de pedra
que ja a la cara mostra una rojor amb vida.
Campos sempre groc aspriu, verds d'home encara, lloc meu.
Ho escric amb el pols de la terra de secà que treu blat i bandera.
Perquè hi crec. Jo, home de call vermell i damià de sang que vessa,
som qui dic terra, país, Mallorca.*

Joan Pomar Mir

Les fites netes

Damià Huguet, en el seu llibre *Les fites netes*, comença amb una cita del llibre *El carrer estret* de Josep Pla, on, entre d'altres coses, ens diu: “*Les imatges que l'espill ha reproduït no estan pas tocades*”[...] “*Són imatges de la vida tal com és*”[...] “*Són imatges de la realitat*” i aquest és el camí que segueix el nostre autor i amb el títol de la seva obra, ja ens anuncia quin és el seu objectiu; per tal cosa, les pretensions d'ambdós escriptors són semblants en aquests dos llibres. Dic semblants, perquè, d'alguna manera, els dos autors volen reflectir la vida sense modificar-la. No obstant això, Josep Pla narra les seves històries des de la finestra estant, mentre que Damià Huguet participa activament en aquells fets que tracta de descriure de forma neta, perquè segons diu: [...] “*...evidentment no és el mateix participar en un acte que ésser-ne espectador*” (1). Aquesta és la coartada que utilitza Damià Huguet per dir-nos que els relats que ens conta són un mirall de la realitat; cerca en aquest recull de petites històries una aproximació fidedigna, cerca les fines netes.

Huguet defensa “*l'instint popular*”, la “*...decisió oberta NETA de culpa i fora de tota retòrica...*”, i per aquest motiu, allunya de les seves descripcions qualsevol intromissió entre la realitat i la seva narrativa.

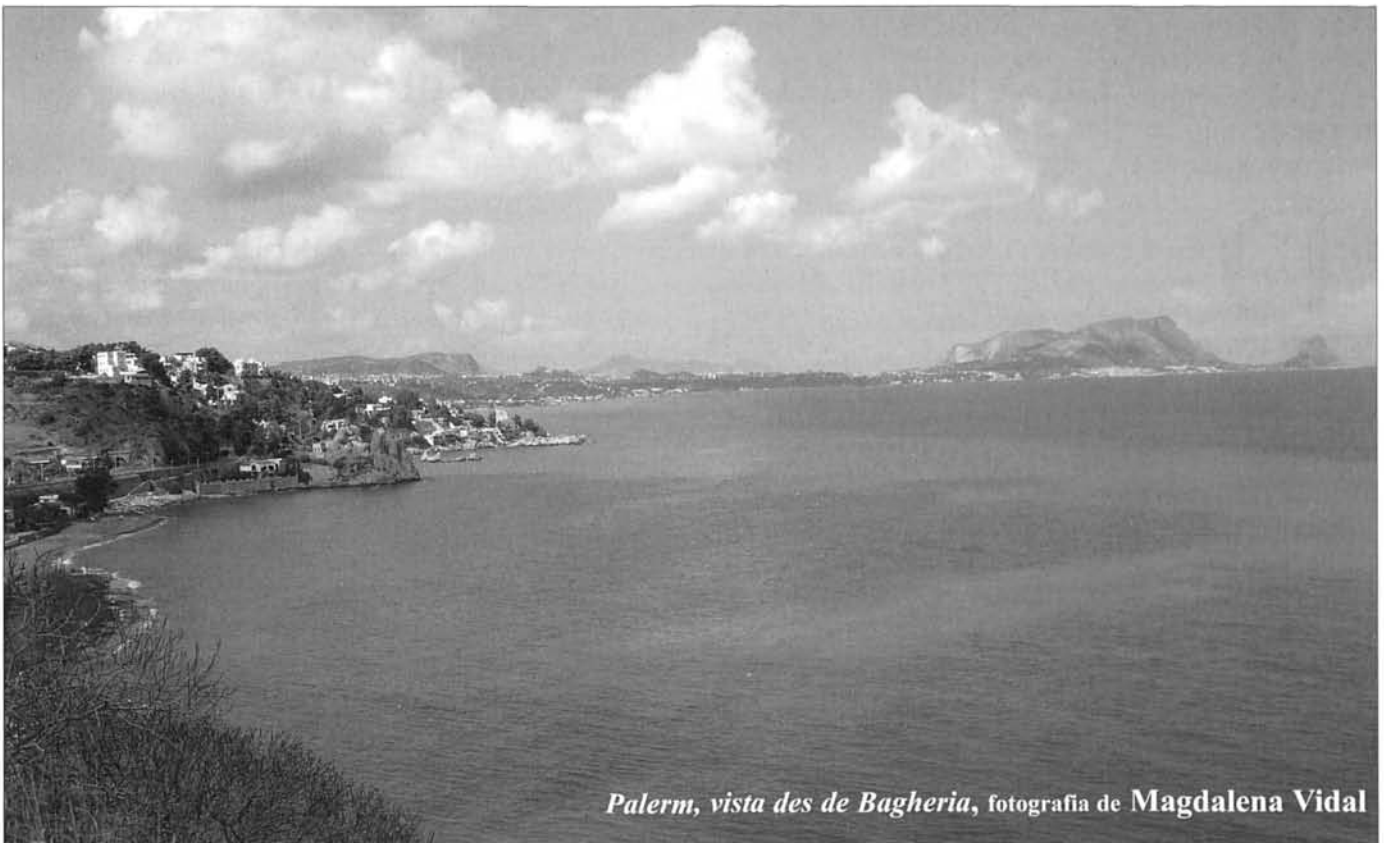
Damià Huguet neix l'any 1946 a Campos. De família benestant, passa els anys infantils gaudint de tot

allò que la vida no l'hi nega: jocs, escola, aficions, amor, amistat. Quan és petit, estudia junt amb els nins de la seva barriada, després, quan faci el batxillerat, serà un dels elegits, -no tots tenien el privilegi de pertànyer a aquesta “classe superior”-, i anirà a l'institut quan “*La majoria de joves només feia els cursos a l'escola primària i als deu o dotze anys ja es posaven a fer feina*” (2). És una de les fites netes de Damià Huguet; i sense posseir, oficialment, res pus com a bagatge cultural, començarà a publicar els seus llibres.

La poesia, la música, la pintura, el cinema, els amics, la terra, el poble de Campos, la llengua, la nació, els països catalans i la mediterraneïtat són els eixos de la seva vida. Preocupat constantment per Campos i per la llengua i, sobretot, per la unitat dels països catalans, critica en els seus relats tot allò que es podria fer i la misèria cultural que arriba per part de les institucions.

Des d'aquests reculls, es podria afirmar que Damià Huguet està impregnat d'una enyorança, -quasi malaltissa-, del passat. Mai, després de la seva infantesa, les coses no han estat del seu gust. Moltes de les descripcions que fa són de caràcter pessimista; troba a mancar la terra, la llengua, l'essència dels dies infantils viscuts a Campos. No li agrada la realitat que viu i, per aquest motiu, fa tot allò que li és possible per canviar-la.

No conec la seva trajectòria política, però, en els →

Palerm, vista des de Bagheria, fotografia de Magdalena Vidal

seus relats, ens dóna sobradament indicis per a classificar-lo com a una persona de tarannà humanista i compromesa. Quan l'autor és un infant, el poble de Campos està fet a la seva mida; tot allò que ja d'adult no li hagués agradat, quan és petit, ho gaudeix: els carrers sense asfaltar, les pedres per jugar a les guerres, aquella escola estantíssima, les tres hores de cinema, -de qualsevol cinema-, i menjar un gelat els diumenges, "...d'un dit d'amplària tancat amb dues neu-les..." (3).

Campos era una vila pagesa que vivia de l'agricultura; un poble, com tots els pobles de l'illa els anys cinquanta, on la gent hi vivia sense presses. Els pobles, -i Ciutat també-, estaven fets a la mesura dels homes, quasi tothom es coneixia i quasi tothom hi trobava el seu lloc. Ara, a la darrerria del segle XX, les coses han canviat molt a Campos, i a altres llocs també. Els al·lots ja no poden fer la vida al carrer, anar a l'escola ja no és tan senzill, quan arribes a casa, la mare no hi és, treballa; això sí, et pots menjar qualsevol grolleria a qualsevol hora, fins i tot sense ser diumenge. A les peixateres tampoc no se'ls permet vendre el peix als carrers del poble. L'estampa de Campos ja no és tan pintoresca. Tampoc no hi havia estrangers ni forasters que no volguessin parlar català, la llengua era viva, normal i quotidiana, sense reivindicacions, nostra i estimada.

Damià Huguet es queixa del malmanament que es fa de la terra i de la llengua i reivindica les senyes d'identitat dels països catalans, però, això sí, Campos no és comparable a cap altre lloc, perquè aquest poble, (i la cassalla de Llubi) són, per a l'autor, "les coses

millors del món". Dit això, no obstant, Damià Huguet ens fa saber que a Sàsser o a Bossa, a l'illa de Sardenya, "...on un capellà campaner hi va fer de bisbe fa dos-cents anys" hi ha trobat un cafè i un ambient igual al de Campos. Relaciona, des de la seva mediterraneïtat, el seu poble amb altres indrets, amb els mateixos lligams: la mar, el sol, la terra, Mallorca, Catalunya, Sicília, Sardenya, Provença, Creta, i ens diu, perquè no hi hagi cap dubte: "I a Campos, petits tros de Mallorca, la mar i la terra sempre ens recorden qui som" (4).

Com ens fa saber Joan Veny, en el pròleg de *Les fites netes*, Damià Huguet "retrata costums extingits", fotografia literàriament una època, i ho fa utilitzant un lèxic de la nostra varietat lingüística. Amb una prosa senzilla i poètica a la vegada, descriu en veu alta, sentiments i colors de mar blava, nostàlgies, records i, a tota hora, bellesa descriptiva, d'allò que tant estima: "El llogaret era plàcid i tranquil, marcadament humil en tot, com un alè de vent de llebeig que tasta l'emblanquinat a la fresca de la matinada" (5). I d'aquesta forma, -amb la serenor d'un home que estima-, descriu la colònia de Sant Jordi. El recurs literari més emprat per l'autor és la prosa poètica, dient allò que vol de qualsevol cosa, però com només ho pot fer Damià Huguet, poeta.

Magdalena Vidal Amengual

Son Espanyol, 18 de març de 1998

Notes: (1) pàg. núm. 123; (2) pàg. 79; (3) 22; (4) 148; (5) 174.

La blavor del cinema em commou

Damià Huguet recorda fins i tot el color de les parets d'aquells cines de Campos, quan encara es respirava l'obscura i tèrbola densitat de la trista postguerra mallorquina. Diu Damià Huguet: "Però la veritat és que això de la blavor del cinema em commou, i molt més encara la subtilesa del blavet de les parets antigues, aquest encant subjugant que té tant a veure amb la infància, amb el perfum del color de la innocència, el to suau -i celestial- de tot un món ple de mites, al·lucinant, i decorat amb les més estrambòtiques imatges d'una fascinació tota tacada d'elements encisadors que, evidentment, no tenen el cor en aquesta pantalla blanca. Pura ficció cinematogràfica oberta a tots els somnis que pam a pam han creat el seu món".

(...) A *Les fites netes* de l'enyorat Damià Huguet hi ha alguns capítols dedicats al cinema. M'han interessat especialment els titulats *Cinema blau* (pàg. 66) i *Tornen les sessions de cinema?* (pàg. 168). *Cinema blau* expressa una nostàlgia tan fonda per aquells horabaixes de cinema de quan érem infants com pocs escriptors crec que podem aconseguir. L'amor que tenia Damià Huguet pel cinema es troba aquí a flor de pell i cada línia del capítol traspua aquest amor infinit envers les màgiques ombres de la pantalla. Damià Huguet recorda fins i tot el color de les parets d'aquells cines de Campos (...).

Miquel López Crespí

A Perpinyà, fotografia de Magdalena Ballester

A mode de guió cinematogràfic

A Damià Huguet

I les hores contra els cossos
I els cossos i un final
I el final bevent de l'aire
I l'aire sabor de tu
I el tu com vaixell que s'engronsa
I l'engronsar de la bicicleta que fuig del sol que crema
I el cremar d'amor a la cara
I a la cara els follets
I els follets com sorolls
I els sorolls que volen
I el volar de la mirada
I la mirada a l'horitzó
I l'horitzó que és déu
I els déus que no hi són.

(Inèdit)

Vicenç Calonge i Gustà

En homenatge a Damià Huguet amb el qual, a més de l'amor a la poesia i l'admiració cap a la seva obra editorial i de dinamització cultural, m'uneix l'estimació que profés cap el poble de Campos, on també jo, he corregut pels seus carrers

Per sempre en deute amb Damià Huguet i Venècia

Han passat ja deu anys -diuen- i no ens surten els comptes i, fins que no ens en hem temut, una mica esverats, no hem tornat a escoltar aquell enregistrament teu -després d'haver tant lluitat, quan et restava ben poc temps- de *La mar dins un sac*, després editat o imprès com *Les flors de la claror*, a la col·lecció benemèrita de "poesia de paper", que a tots ens ha arplegat. És clar que hem fet també, amb poc profit, altres coses. Hem anat a Venècia i no ens hem assegut a les taules del Florian, a la plaça llarguera, ni tampoc hi hem entrat, a l'interior del local, on tan inesperadament trobares, ben de cop, dues gallines faraones, de disseny com Déu mana, trescant en un corral amb figueres de moro, un quadre de tres pams, sobri de veritat, del mestre Pere Càffaro, campaner amb fosc capell i barba encara més fosca, amb el qual vaig topar-me d'infant, per Comte de Sallent, a Ciutat, part de tard. La sorpresa pregonna, l'exaltació del món, que et va envestir i deixondir de valent tot prenent, amb un poc de gel, campari amb vodka, tal com ens ho has tan bellament narrat a «Record antic de Càffaro a Venècia», el teu article més feliç, publicat a *Ressò* el mes de novembre de 1990. És cert que, en el nostre cas, Damià, els músics no havien hagut encara de plegar ni tampoc queia aigua de bimbolla així com també que el sendemà, o dos dies més tard, hi veiérem onejar, immenses, tres banderes -una d'elles la de la Sereníssima, el lleó de sant Marc- però, tot garbellat, et vam fallar o fallir, Damià, en no entrar a comprovar si les faraones de Càffaro, de disseny com Déu mana, seguien entre els miralls del Florian, pellucant.

Tots t'agraïm el teu homenatge al Càffaro barbat.
Ara és el nostre torn d'homenatjar-te a tu, ben rasurat.

La Mediterrània són terres de call vermell
però també Venècia. Això és el que ens has fet aprendre.

Bartomeu Fiol

(Inèdit)

(6/9/2006)

A Damià Huguet

M'assec al trespol humit de la rosada i jug amb els dits i els garrons, acariciant el marès com qui toca mare o flastoma, just al portal de l'atzar, qui sap si com un corbo que no es cansa de mirar cap enlloc o cap a un infinit desesperant, qui sap si com un babau innocent, aliè als gargalls dels sense-escrúpols. La boira m'atreu com un cos nu empapat de saladina. A les dunes, darrere Sa Barrala, m'empeltaria d'insecte o de card. M'agradaria ésser una formiga inquieta, magritxola, d'ulls menuts però expressius, capaç de dur una alga als morros. L'horitzó és una línia sense futur, un malnom de nigul, el disseny de l'expressionisme, un dubte, una arada abandonada, rovellada de desdeny i per la climatologia inquieta, inestable com una pluja no endevinada. No sé, Damià, què hi faig en aquest carrer sense nom d'un poble sense història, esperant el vol rasant de les avionetes de dol, que diria Auden al seu blues fúnebre. A l'horitzó, prim com una fulla de paper de tabac d'aquells anys, no hi ha barques de contrabandistes, a la deriva, mirant cap a Alger, ni s'ensuma l'olor de fum de la calima, ni en Jordà compareix damunt Cabrera, furiós, amb dos llamps que amenacen pluja, ni fardells de tabac surant per la mar a prop de les coves, fugint dels motors de la tabacalera gris. Res no veig, cec. Només puc manllevar la retina a uns ulls una mica humans que me permetin perdonar i no sé si en sabré. Uns ulls que me permetin rellegir un manual de topònims amb imatges eloqüents d'allò que tenia nom, d'allò que tenia història. Ara, xaruc, tenc ganes de no tenir por. Descalç, brut, humil com un ametller sec, somii allò que no es pot somiar, mentre un martell d'obra, un compressor intermitent excavant, me destrueix l'oïda i no puc sentir Debussy. La vida és un barrobí permanent que destrueix pleta i marina. No hi ha ni fites ni horitzó darrere cada cantonada. Només grues. La resta, ni literatura.

(Inèdit)

Joan Perelló

Sa Ràpita, estiu 2006

A ritme de blues
foto de **Joan**

A Damià Huguet

I

Prest cap camí menarà a foravila,
els carnisserens ens han pres el paisatge,
l'han escorxat i venut. Restaran
figueres, garrovers, trists ametllers
-que de res servirà ja que floreixin-,
parets esbaldregades com un plor,
com rastres invisibles del que fórem.
El ciment assassina la memòria.
L'illa és un cementeri sense làpides.

II

Estrany en pàtria dels avis
he de recórrer als teus versos
per sentir la seva llengua,
per retrobar els seus paratges.
He d'inventar la mirada
per retornar a la infantesa.

Si qui perd món perd llenguatge,
qui comprendrà els teus poemes?
Qui sabrà què són els solcs,
els clapers, rostoll i síquies?
Algú podrà fer renéixer
la terra sota el sepulcre?

III

De tu he après que Campos i París
poden estar molt aprop, que el cinema
és poesia o no és, que cal ser
autèntic per ser algú, que cal posar
el peu fiter en la terra de naixença,
conèixer prou bé el nom de cada cosa,
saber descriure el que reté l'esguard,
portar Mallorca ben clavada als ulls
-mediterrània de colors i vents-
i amb tot poder, així, parlar de l'home,
descloure'n l'emoció, punyir-ne l'ànima,
amb la paraula, el pinzell o la càmera.

IV

A mi em costa posar call
i si en pos aviat s'enceta.
No puc apagar la ràbia
ni aturar la rebel·lió
si no és esmolant la ploma,
seguint (l') ofici de sords
fet amb llengua silenciada.
Jo, insatisfet em trob
abocat a lluitar sol
contra l'angoixa i la pàgina.

(Inedit)

Sebastià Sansó

*Camí de
Campos*
Joan

Llibres que sobreviuran els incendis

A Damià Huguet

Cerquem a les marbreres paraules sense clivella, blocs de silenci nets de nafra per cisellar frases que arrelin a les cambres dels temples i a les capelles dels prostíbuls. Com el vol que s'avança a la ferida, l'acte impur precedeix el desig de tota literatura.

Són d'arena, les oracions dels creients. De cendra són les litúrgies. De calç, els missals. Els versos, en canvi, conserven l'estructura molecular de la mirada. Aboquen el contagi dels ulls. Deixen taca a l'espai. Per aquesta raó són eters i sobreviuen als déus immortals que habiten els camps elisis.

A les galeries de les catacumbes de Palerm s'oculten llibres que guarden els secrets de la vida. De tinta invisible impreses les seves pàgines il·legibles. Qui entra allí, de nit, i escolta l'advertiment dels cossos, esdevindrà sord a l'alcohol de la vilesa.

Som d'un ofici antic. Molt abans de l'extinció dels dinosaures ja tallàvem fulles de gel a les glaceres. Portàvem pinces de ferro a les mans per garfir làmines de deu mil anys. El gebre és la saviesa dels hiverns.

Sovint baixem a les tenebres i parlem amb el barquer sobre la direcció dels corrents. Els turistes, diu el patró de la pastera, contaminen d'orina la llacuna i un grup d'especuladors ha comprat la riba de l'infern. Caldrà aplaçar la nostra mort per a una altra edició del dia de difunts.

Els abecedaris són el vent que escampa la llavor. Lletres que germinaran amb les primeres pluges. Sense saó, tota carn serà erma.

Abans d'escriure olorem l'ombra dels til·lers, puix que no ens refiem dels nostres arbres. La figuera, per exemple, menteix sobre la seva llet: és d'infèril coïssor. Sobre sentiments estèrils podem bastir un campanar de poemes. Però un sol buf de veritat abatrà les campanades sobre el ventre dels ocells.

Cal defugir el vertigen de la perfecció. Qui sap l'alfabet, coneix el secret de totes les escriptures. Només algunes obres de ficció usen llenguatges apresos a l'altre costat de les biblioteques, una zona obscura on de la tradició oral només es conserva un sol exemplar. Amb ell desapareixerà tota esperança.

El grau d'ignició del paper. L'incendi provocat per piròmans de la fe en la ignorància. Les flames no danyen l'esclop. Rabassa dos pams sota gleva. Els llibres arrelen a la terra de la memòria. Si usem matèria d'amiant per dibuixar fonemes, recordar ens farà incombustibles.

La poesia no ens estalvia l'angoixa, ni el desassossec. La poesia no ens fa immunes a la vida. La poesia no modifica el destí d'un país, ni millora les males persones. La poesia, senzillament, s'instal·la a la sang i deixa que el contagi il·lumini l'inexplicable. Només el misteri mereix l'insomni.

Vull creure que, més enllà de la via làctia, on l'absència esdevé forat que xucla l'univers, ens esperen editors d'estels. Els poetes, quan moren, no tenen més casa que les constel·lacions.

Lluís Maicas

juliol 2006

Damià Huguet, un nom per a un institut

L'any 2000 se celebrà la festa de posar el nom *Damià Huguet* al nou institut que s'havia fet a Campos. A continuació, reproduïm un extracte del discurs que es va fer en aquella ocasió per commemorar l'acte, que va llegir Jaume Gual i que reflecteix a la perfecció el sentir de tota la comunicat educativa de l'IES Damià Huguet.

“ (...) Existeix un tòpic de filosofia casolana que afirma que “*el nom no fa la cosa*”. Avui, reunides a Campos tantes persones ocupades i preocupades per l'educació del jovent, vull fer la manifestació del meu desig més sincer: tant de bo que, ara i aquí, el nom fes la cosa.

La proposta de la comunitat educativa de l'IES campaner de batejar el novell centre de secundària, un centre jove però actiu, empenedor i il·lusionat, amb el nom del poeta Damià Huguet, resulta un fet no només grat a la Conselleria d'Educació i Cultura, sinó la manifestació d'un acte de coherència. Donar el nom d'un poeta, campaner i universal alhora, a un centre docent és tot un símbol. I ho és molt més encara, perquè el poeta escollit no és un poeta a l'ús, sinó un home d'unes dimensions que ultrapassen els límits estrets d'un concepte unívoc. Damià Huguet, desaparegut prematurament fa pocs anys, s'ajusta plenament al tipus de personatge que Josep Pla qualificava d'*homenots* de la nostra cultura i de la nostra pàtria.

Damià Huguet és un símbol de quelcom no gens freqüent per casa nostra: un home que, des del seu recer local, sense estralls ni falses aparences sabé construir, a força de creativitat, de saviesa, de constància, d'inquietud i de caparrudesa una obra i un exemple que són modèlics en una pluralitat de direccions.

Permeteu que manllevi paraules a gent més experta que no jo en el camp de les lletres catalanes que ens ajudaran a refrescar la memòria dels mèrits i de les facetes principals de l'home que, des d'avui, ha de donar nom a l'institut de Campos.

Afirma JOAN VENY, un altre campaner il·lustre, el nom del qual també està lligat amb tots els mereixements a la vida educativa del vostre poble, en el seu pròleg al llibre suggerent de Damià Huguet, *Les fites netes*: “Com a lector, m'immergesc volenterós en la màgia de la teva poesia que és realitat i símbol, localisme i abstracció, i sobretot mediterraneïtat. D'un costat, creador singular; de l'altre, polimòrfic, car has fet poesia d'avantguarda, poesia visual, poesia eròtica... i sempre, en el fons, el bellugueig verbal de la nostra illa.” (JOAN VENY, *Pròleg a Les fites netes*, de Damià Huguet, Editorial Moll, Palma, 1996)

Campos a Damià Huguet
10 anys en la memòria (1996 - 2006)
20 veus campaneres el reciten i l'interpreten
Dia 9 d'agost a les 21'30 h, a les dependències conventuals

Ho organitza: **Obra Cultural Balear**

Ho patrocina: **Ajuntament de Campos**

Campos a Damià Huguet, 10 anys en la memòria (1996-2006) cartell de l'acte (9-VIII-06) des d'una litografia de **Miquela Vidal**

Però no només un gran poeta. Els caires remarcables de Damià Huguet són molt més nombrosos: Escrivia, l'any 1996, poc després del decés del poeta, el nostre actual conseller d'Educació i Cultura, l'escriptor i poeta Damià Pons, tan unit per afinitats personals, intel·lectuals i estètiques a Damià Huguet: “a més a més, també fou crític de cinema i d'art, periodista fotògraf, prosista, editor, activista cultural, erudit i pintor. La seva relació amb la cultura fou intensa i multidisciplinària. Si bé pot ser considerat un autodidacte, a causa de la no possessió dels convencionals títols acadèmics, la seva formació era sòlida i profunda. Va llegir llibres a dojo, va veure una quantitat infinita de pel·lícules i va visitar amb freqüència les sales d'exposicions. A diferència d'aquells que mantenen un tracte professional i distant amb la cultura, Huguet sempre la va concebre com una activitat vital. Darrere cadascun dels seus poemes i de cadascuna de les seves iniciatives mai no deixam de trobar-hi el batec de la passió, l'impuls calent de la persona que extreu de la creativitat artística l'energia necessària per a sobreviure” (DAMIÀ PONS, *Damià Huguet, editor de poesia*, a *Estudis Baleàrics*, 54/55, febrer-setembre de 1996).

Home polifacètic, Huguet aprofundí en d'altres aspectes que encara fan més intens el meu desig que tant de bo, en el nostre cas, "el nom faci la cosa". Em referesc a la seva vivència d'integració amb la seva terra i la seva gent; amb el seu paisatge i amb la seva història; amb la seva quotidianitat i amb la seva transcendència. Damià Huguet va ser un campaner de soca rel i, per això mateix, un mallorquí conscient i voluntari, un català lúcid, un mediterrani emblemàtic, un ciutadà del món. Va viure la tradició i, per això, res del que l'evolució li oferia li va ser aliè. Va trepitjar el call vermell campaner i recórrer els "reganyols perduts" de l'estesa planícia del Migjorn, per això, va saber trepitjar les senderes més allunyades de les illes màgiques de la Mediterrània; va beure la quotidianitat del seu Campos i, per això, va entendre els missatges de les estètiques d'aquella Europa tan llunyana per als homes i dones de la seva generació

La conjunció del microcosmos amb la universalitat va ser una síntesi perfecta que Damià Huguet assolí sense l'estrèpit del joc de les vanitats. Sense cercar altra cosa que la coherència, la seva vida, massa breu, és un exemple que les generacions novelles tenen a l'abast per fer-se cada dia millors en el difícil art de destriar el gra de la palla. El seu nom a la façana de l'institut ha de ser un recordatori de lleialtat a

una terra, a una llengua, a una pàtria, a la cultura que vivifica les persones i les fa lliures.

Per acabar, no puc estar-me de dir-vos que, ben probablement, si el poeta fos encara entre nosaltres, tot passant per l'institut de camí cap al futbol o cap a qualsevol passejada pels verals campaners, ben segur faria la mitja i els seus ulls lluirien amb una espurna d'ironia i també, encara que arrecerada molt endins, amb un punt d'emoció.

Amigues i amics, l'homenatge d'avui ens ha de servir a tots per reviuere l'home i la seva obra, per fer de la vida un gaudi dels valors del que és autèntic. Que el nom faci la cosa i que recordem tots plegats, comunitat educativa i poble en general, l'home i l'exemple:

*Malgrat els versos i el furtiu coratge, acceptau-me inútil.
Si em voleu mal acudiu sempre
a la primera plana d'una fot única.
He volgut ésser en Damià Canova sempre: La resta
és literatura]*

(Esquena de ganivet, 1976)

Enhorabona i gràcies"

Antònia Sitjar

Retrat de Damià Huguet (1978) per Miquel Brunet

Pedagogia damianesca

A Barcelona les temperatures han començat a davallar i a Mallorca ja fa alguns dies que a Binissalem han fet la seva festa grossa i la vermada espera per convertir-se en un vi espès i negre, que du tota l'aroma de la terra i de la gent de Mallorca fins al paladar. Ara que els colors comencen a mostrar que el sol no és tan inclement com en el juliol, ara que el cel se pot mirar de cara perquè és blau i no hi ha calitja que valgui, és quan pens en el paisatge de Campos i en els poemes d'en Damià Huguet, un dels meus tres poetes preferits juntament amb Ausiàs Marc i Vicent Andrés Estellés, ja ho veis, una triada ben perifèrica, ara que els especialistes i els crítics literaris perden el temps amb aquestes collonades.

Aquí, a Barcelona, hi ha un gran centralisme cultural, i fins i tot a la Universitat has d'anar fent pedagogia damianesca i explicar què punyetes vol dir això de "*el meu dur cos mai mastegat d'amor encara*". Els versos d'en Damià Huguet tenen un poder hipnòtic, i quan n'expliques la força, la brutalitat, alguns dels meus companys de classe queden del tot entusiasmats. No són molts, no ens hem d'enganyar, els que senten un formigueig davant del vers i del verb del poeta de Campos, un Campos que ara deixa de ser rostoll per passar a ser solc adobat per la pluja que amara aquest país i que ens fa pensar en una possible esperança de redempció en forma de pluja.

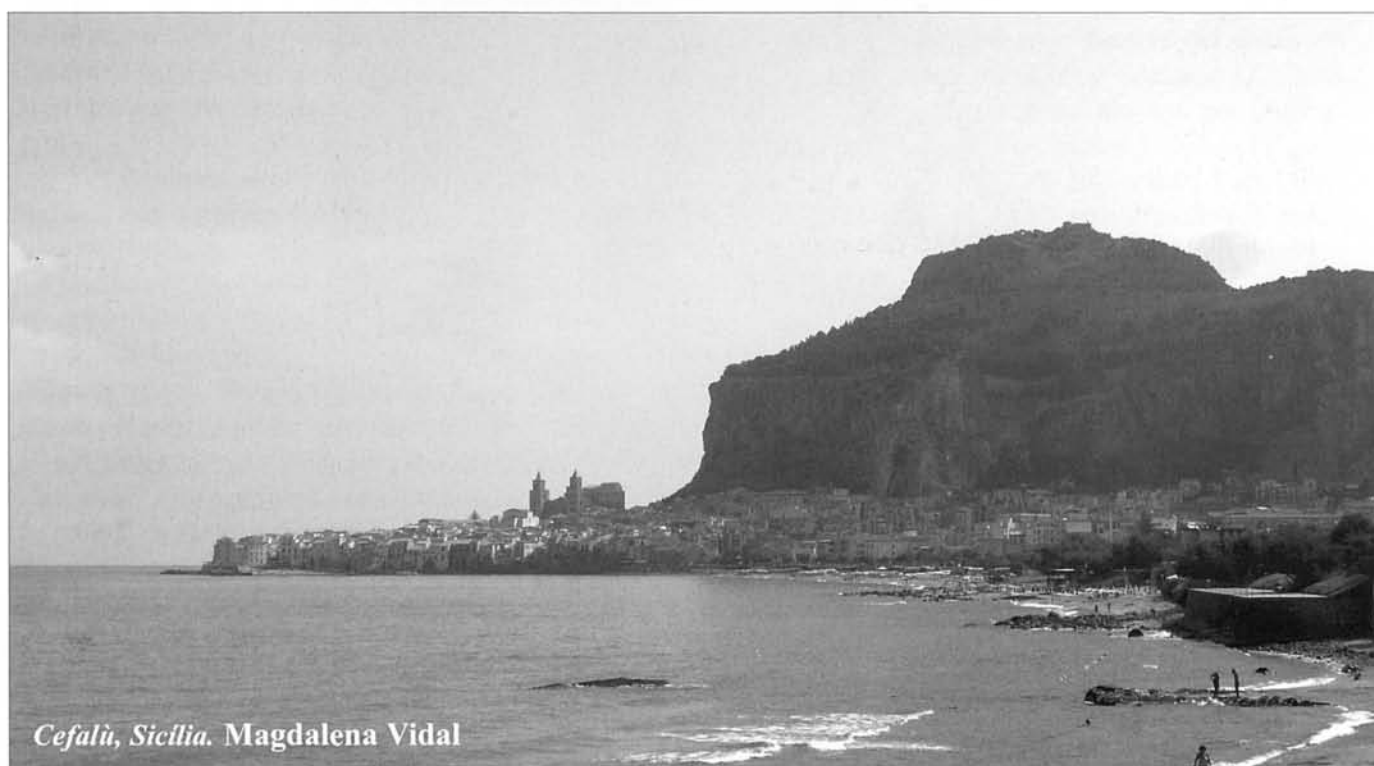
Escric aquestes línies prop del zoo de Barcelona, als ordinadors de l'aula de la Universitat Pompeu Fabra, on només tenen un exemplar de les

obres d'en Damià. A les biblioteques de la Diputació el número de registres no és massa més gran, així que llegir aquest poeta mallorquinament universal es converteix, de vegades, en una odissea. Mentre esper que els volums de les obres completes arribin algun dia a aquesta universitat, els meus vells volums de la col·lecció Guaret es converteixen en un improvisat refugi per als àvids de gran poesia, així com l'antologia que va preparar Joan Mas i Vives, i que és el llibre que més vegades he deixat aquest any.

En Damià Huguet fa deu anys que ens va deixar i jo no el vaig poder conèixer mai, com no vaig poder conèixer en Roberto Bolaño, l'escriptor xilè de Blanes que també va morir just als cinquanta anys. Els bons poetes sempre moren massa joves. En aquests deu anys he arribat a constatar que per ser universals s'ha d'estar estrictament lligat a una terra i a un paisatge, i que hi ha més saviesa en alguns poetes que en totes les tesis doctorals del món. Res que no se pogués intuir abans, però de vegades necessitam ficar el dit a la nafra.

En Damià Huguet és, ara, per a molts dels meus amics el poeta que més agrada a en Tià, i és el record de les funcions d'*Esquena de Ganivet*, l'extraordinari muntatge de Pep Tosar. Per a mi, però, és una esperança, és la constatació de saber que cada una de les paraules pot causar un trasbals, pot commoure una persona. Jo, continuaré fent pedagogia damianesca.

Sebastià Bennasar

Cefalù, Sicília. Magdalena Vidal

Terra d'aquí

Variacions arrel d'un poema d'En Damià Huguet
del llibre «Esquena de ganivet» (1976)

Un dia té massa hores per poder dir la veritat,
la veritat fa forat i tapa, per això no agrada.
Massa coloms per gratar a fons la terra
massa saons per créixer. Sovint, l'home
és més silvestre que les feres i sent la vergonya
de viure com un secret. Quasi necessitam
no viure quan no trobam el coratge d'escriure
el nom amb filferro o mirar
d'aprop el fems carnal,
la deixalla humana,
que una existència provocada dóna.

Siem qui som. Aquí, que sempre
és foravila amb pocs arbres i moltes esperances,
la terra mai no té vergonya de servir en brut
per qualque cosa. La terra és vida.
Herba, macs, fulles,
llosques seques que semblen verdet entre pedres,
són la llacor lineal i urgent d'altres existències:
Bèsties i homes, habitants d'aquest món
amb ditades amargues a la mirada.

Com la paret que tanca i el portal que obri
nosaltres ens movem, també, al dictat
dels elements, cercam camí obert que mení
a la llibertat civil, a l'estat de permanent protesta
que dóna el tros de vida que mai no calla.

Per això, aquí, ara i avui, record en Damià Huguet
amb els verds que minven i les voreres blaves,
pels guarets de l'ànima, tot sabent
que el temps total rossega com un foc
salvatge i només la pluja del record
pot alliberar-nos d'esser menys que cendra.

L'home que volia ser En Damià Canova
va escriure amb foc i desitjos
una pàgina oberta, uns escrits
que fan aquella olor seca de cos humà,
de veritat mascle i eterna, de terra plàcida
que ens espera perquè esdevindrem,
amb amarga alegria, altra vegada, terra.

(Inèdit)

Bernat Nadal

6.8.06

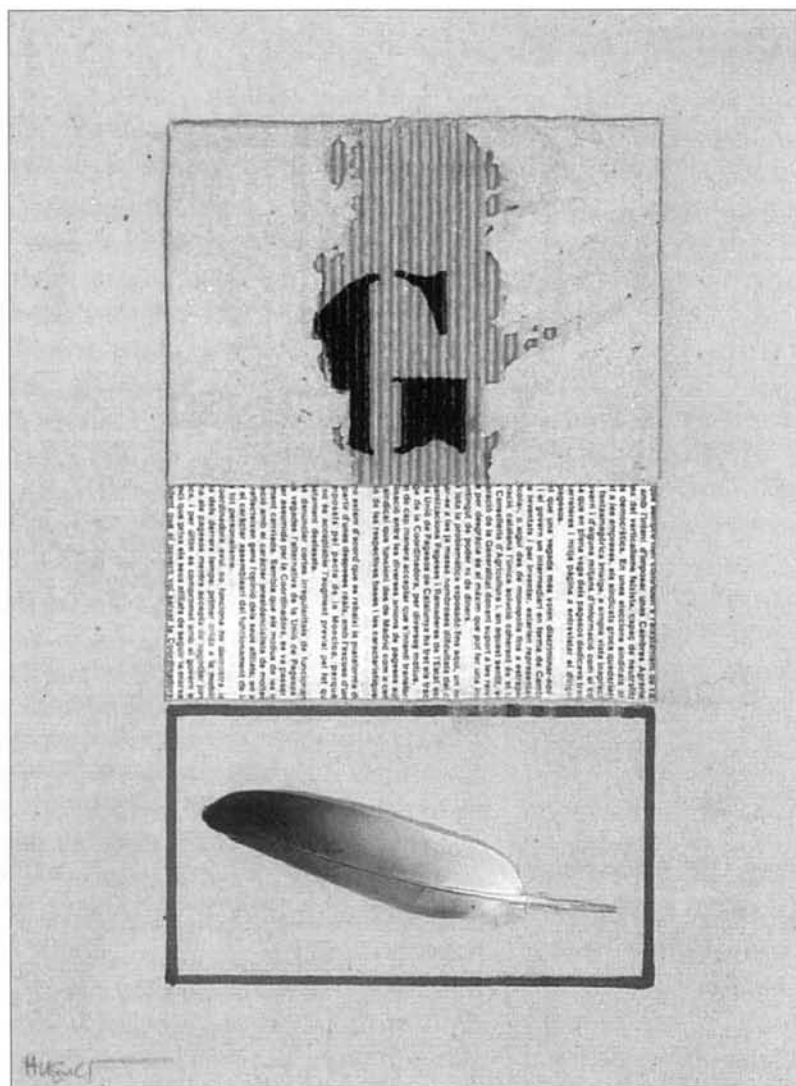
Haviem de fer una lectura poètica a Campos, l'equip de 13 x 3, i tots sabíem que la nostra actuació, encara que es tractàs de presentar un llibre (editat per Perifèrics), tenia una transcendència que anava un poc enllà dels poemes propis perquè, parlar de Campos, per a mi, significa Damià Huguet, tot i que hi ha en aquell poble altres valor poètics que ja han deixat empremta. De manera que se'm va acórrer una forma no gens original de retre el meu homenatge particular a En Damià Canova tot partint d'un poema seu.

Agaf el poema, el rellegesc i decidesc integrar-m'hi, provar de fer-lo a mitges, però clar, em trobava amb una gran presència literària huguetiana, però, ell no hi era per poder opinar. Bé, la seva opinió era el poema mateix i jo vaig decidir canviar-li parts perquè l'obra tengués dos registres, els de dos antics amics que s'estimaven i s'admiraven tot i tenir allò que en diríem un to poètic diferent.

Pel fet que s'havia de llegir en públic i no volia cansar la gent, vaig abreujar el nombre de versos i vaig considerar la meua aportació com: *Variacions sobre un poema de Damià Huguet*. Possiblement el resultat final perd respecte de l'original, però l'objectiu no era esmenar el poema, era fondre'm amb ell, amb el poema i amb En Damià Huguet.

Bernat Nadal

26-9-06

Collage, tècnica mixta,
(sense títol ni data)
signat per
Damià Huguet

Damià Huguet

Un rostoll
 Dos terrosos
 Tres figueres peretjals
 Quatre pel·lícules de Godard
 Cinc copes plenes de cassalla
 Sis fotografies de París
 Set bigues de formigó
 Vuit cabres de Sicília
 Nou amics que dinen a Son Pere
 Deu parets emblanquinades
 Onze lletres majúscules

 Una esquela

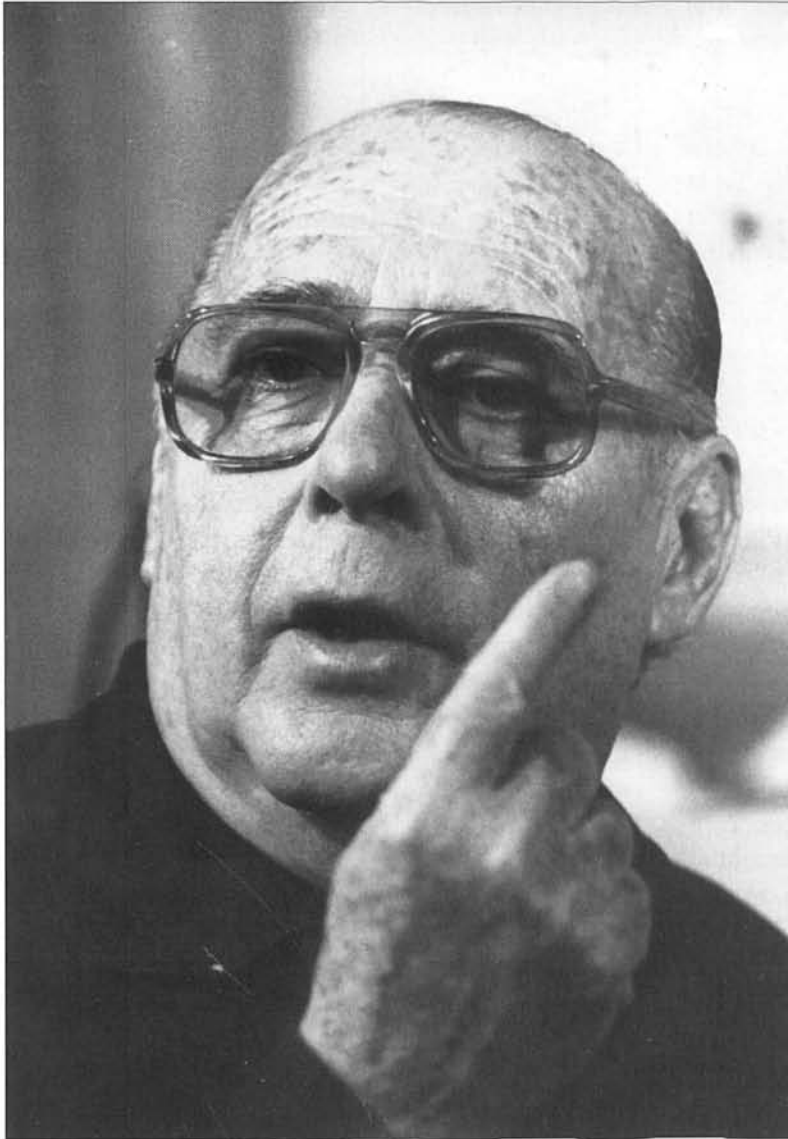
Damià Pons Pons
 (juliol 1996)

Ofici de sord

El silenci que sents és teu,
i les veus que voldries tastar
surten d'una gargamella calmada
amb xarops i remeis inútils.
Per això quan les fulles neden
pels bassots de l'enyorança,
només t'arriba el fred
d'aquest temps que et resumeix,
que s'identifica amb tu mateix,
talment el paper d'una pel·lícula
on ets l'únic protagonista.

Pere Joan Martorell

Aquest poema, escrit amb motiu de la mort del poeta campaner a fi de retre-li un petit homenatge, fou publicat en el llibre *La tardor de l'ombra* (El turó, 1997). A la secció endreces diu: "*Ofici de sord, naturalment a Damià Huguet, poeta de la terra i del cel, que, ben segur, em perdonaria la gosadia de manllevar-li el títol*"

Roberto Rossellini, Cannes, maig de 1977
fotografia de **Damià Huguet**

Amarat de suor a la sala de premsa,
amb flaïre de rosers al quart pis de palau
somreïa Rossellini, alçant un dit al cel.
Parlava del futur com si ja no existís,
dels anys i el rancor, dels mals que pressentia,
amb una serenor que feia aclucar els ulls

D'Els ulls dels clapera

Damià Huguet

Damià Huguet, paraula del terror

Enguany se compleixen deu anys del decés de Damià Huguet. Tants desaprensus que allarguen els seus dies i, en canvi, un home espill d'humanitat i paradigma de l'art poètica veié injustament acurçat el seu itinerari per la vida. La roda de la fortuna és implacable, i la vida d'en Damià va ser com la d'un arbre pròdig que el llamp vertiginós asseca quan encara n'esperàriem fruits saborosos. Voldríem que les Parques fossin indulgents amb aquells que han esdevengut models de comportament humà, exemples d'amor a la petita pàtria, caps d'ala de la creació literària, com és el cas d'en Damià Canova. I així poder fruit més llargament de la seva vena creadora, sentir-nos captivats pel sortilegi de la seva paraula, l'originalitat de les seves imatges, el reflex poètic de sentiments, passions, angoixes, plaers...

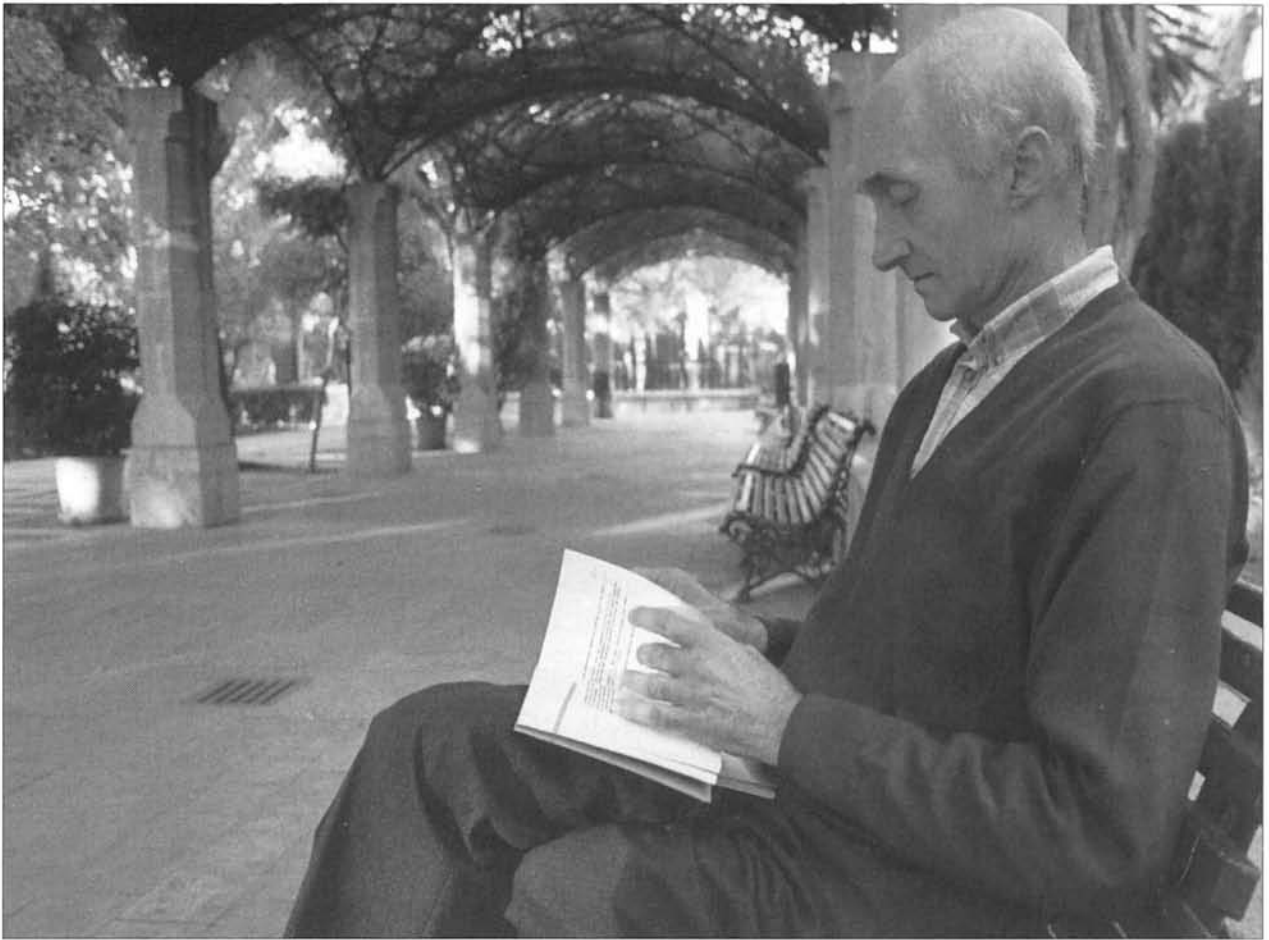
Com a record emocionat del poeta, de l'amic, he rellegit el seu poemari *Esquena de ganivet* (Palma 1976). A més de ser embolcallat en la xarxa embruixadora del seu discurs poètic, no puc evitar, llapis en mà, de subratllar versos o paraules que m'atreuen com la flor enllepoleix l'abella. Em meravellen adjectius que impacten per la seva expressivitat (Josep Pla deia que l'ofici d'escriure és "lligar graciosament substantius i adjectius"): "llebres esglaiades", "marbrenc tasser", "sinistres juies", "pluges rovellades", "escatimats somriures"; comparacions i imatges de felicitat: "niguls d'acer", "les ires fondes com les humitats de gener", "cec com un cuc dins la llivanya del cor", "un vers eixalbat amb ferestes paraules", "els macs esquerdatos d'ensopegades"; al·literacions com "fosques dels fets i dels focs", "lluna de llauna niquelada, lluna llunàtica" (aquest darrer sintagma, a més, una ben trobada figura etimològica); i pensaments com a màximes: "l'home, que sempre té color de circumstància". Però la meua intenció no és fer una valoració estilística de l'obra d'aquest "ginebrer apassionat pels mots estrictament poètics", d'aquest "placer que ven carícies en vers", tasca que correspon als especialistes; només vull -(de)formació professional!-analitzar els aspectes diatòpics dels poemes del llibre esmentat.

Entre els escriptors trobam dos models de llengua: d'una banda, el dels més acostats a un català general, sense color geogràfic, afectes a la normativa més estricta, identificada sovint amb el català central; d'altra banda, el dels perifèrics que, en general, sumen a l'amor a la terra l'amor a les paraules i a la gramàtica del seu àmbit, el que han après, dit o sentit dels pares o de l'entorn social; no recorren a aquests elements locals d'una manera indiscriminada sinó que, xops de

lectures, els filtren a través del "bon gust" i, dins la grandesa del mar comú, aquells elements són com illots que fan més atractiu el paisatge. Damià Huguet forma part d'aquest segon grup en qui es dona una comunió amb l'espai on va néixer i va viure (certament, massa poc!) i una adherència al color i l'aroma del tros de llenguatge amb què es comunicava dins la seva comunitat i que ell va destil·lar en forma de la més alta poesia.

Així, tenen cabuda en la seva obra variants fonètiques, siguin de vella nissaga (*nirvi* 'nervi', *vetlar* 'vetllar', *cartó* 'cartró'), siguin resultat d'un canvi fonètic que ha afectat els mots d'un camp derivatiu (*conrar* [< conrear], que fa joc amb *conrador*, *conradis*, *conró*); en canvi, un fenomen corrent en el balear col·loquial com és la iodització (com l'ús de *paia*, *ui* per *palla*, *ull*) no ha transcendit en l'escriptura huguetiana d'acord amb una tradició de la "scripta" mallorquina que arriba fins al s. XIX, reforçada per la peninsular que rebutjava aquest ieisme històric des del s. XV. Hi espigolam *assolellats*, *embull*, *miralls*, *badalls*, *ullastres*, *fills*, *ulls*, fins *crulls*, *crullen*. El filtre normatiu també ha actuat quan la variant col·loquial és suspecta d'interferència, com en el cas de **cego* substituït pel genuí *cec*.

En morfologia, l'article literari té l'exclusiva (*el vol*, *la quaresma*, *els rostolls*, *les juies*), d'acord amb una tradició secular mantenguda fins avui per la predicació. Lector dels clàssics, saturat de cançons populars, s'inclina pel gènere femení de mots com *mar*, *color*, *dolor*, *olor*; aquesta opció poètica contrasta amb l'acceptació dialectal de *teb* 'tebi', que s'explica a partir del femení antic i avui mallorquí *teba* (< *tèbea*), semblant al model *llop*, *lloba*, però que també conviu en aquesta obra amb la forma normativa del femení, *tèbia*. Els verbs presenten quasi sempre les variants pròpies del mallorquí: infinitius com *sebre* 'saber'; incoatius com *decidesc*, *acudesc*, *avorresc*, *servequin*; desinències clàssiques: *m'esper*, *em jutj*; *enyoram*, *acceptau-me*; o variants com *deim* 'diem', *creim* 'creiem', *obri* 'obre' (úniques excepcions: *engalavernés* i *violessin* en comptes de *engalavernàs* i *violassin*, potser induïdes per un hipercorrector). El lèxic, el component més lliure i obert de la llengua, és el que es mostra més saturat de diatopismes, especialment pertanyents al món rural (recordem els seus versos: "Me'n vaig depressa cavil·lant, esquiu, lletra futura / pel curt camí que mena a foravila sempre"), com són *juies* 'fredelugues', *rupit* 'pit-roig', *llobades* 'interrupció en un solc per descuit del llaurador o per haver trobat un obstacle', *llivanya* 'crivell en una roca, on hi ha terra i pedreny fluix', *garrigues* 'boscs de mates i

Una de les darreres fotografies de **Damià Huguet** a s'Hort del Rei, (Palma, 1996), fotografia de **Miquel Massutí**

arbusts', *garriguers* 'guàrdies de la garriga', *revellers* 'boscs de revells', *pletes* 'tanques sense conrar, tanca-des de paret, on pastura el bestiar', *pletons* 'pletes petites', *fenàs*, *mates llentiscleres*, *rotaboc* 'liligabosc', *albons* 'espigues de la porrassa', *boquer* 'caragol bover', *esterrossalls* 'esbaldrecs', *paredadors* 'margeners', *llacor* (amb cinc ocurrencies), *clapers* 'caramull de pedres amb camins interiors, on s'amaguen els conills', *bordalls* 'rebrols', ... Termes de la beguda: *tassó* 'got', *tasser* 'taulell, barra d'un bar', *gatera* 'borratxera', *seca* 'licor d'anís sense sucre'. Mots del marc urbà: *aterrarcar* 'arrebossar, donar una capa de morter, abans d'eixalbar', *eixalbat* 'que ha rebut una passada de guix i calç', *placers* 'venedors del mercat', *macs* 'pedres', *trespol* 'paviment fet de mescla'. I molts altres, sovint amb el rovell dels segles: *talent* 'gana', *sadolls*, *malavejam* 'ens esforçam, procuram', *enravenat* 'rígid', *s'escaia* 'es tria, es fa malbé', *tudaran* 'faran malbé', *endemeses* 'malifetes', *ens lleuria* 'tendriem temps, ocasió', *escapció* 'escapçadura' (en un altre llibre és usat com a sinònim de 'separata'), *brusquina* 'pluja, brusca menuda', *xerec* 'dolent; malaltís', *voredada* 'filera de mates i arbustos que separa dos camps', *qualque* 'algun', *cerquen* 'busquen', *niguls* 'núvols', *s'estrevé* (<*s'entrevé*) 'succeeix', *s'engalavernés* 'es privàs del moviment propi', *ca meva* 'casa meva', *despitellat* 'despitralat', *capvespres/decapvespres* 'tardes',

envitricollat 'embullat, complicat, difícil de resoldre', *no em torbaria* 'no tardaria', *atupen* 'apallissen', *tenassa* 'roca planera una mica coberta per l'aigua del mar', *retxilleres* 'crivells'. Els topònims són un element més que lliga a la terra i així els noms de lloc campaners apareixen aquí i allà: *Campos*, *s'Alqueria Rotja*, *Son Fullana*, *Ca'n Gralla*, *Son Ginard*, *El Palmer*. No falta la fraseologia: *part damunt* 'per sobre de' (amb cinc ocurrencies), *fort i no et moguis* 'amb ferma decisió'. I fins algun vulgarisme impacta el lector: *puta món*. La creativitat també es manifesta: *gemegatiu*, *ginebrer* 'afectat de beure ginebra', *renuariana* 'relatiu a Renoir', així com els neologismes: *nèons*, *drugstores* 'centres comercials, amb restaurant i cafeteria, oberts de dia i de nit'.

En un procés d'estandardització de la llengua, d'ensenyament i de difusió de llibres en català, és manifesta la tendència a arraconar mots i construccions d'àrea restringida, sobretot si aquests són de l'àmbit rural i perifèric. Damià Huguet ha salvat i dignificat una bona part d'aquestes unitats, ha enriquit la llengua, la nostra llengua, i ha creat bellesa amb la màgia de les paraules. Recordem-lo, que vol dir tenir-lo en el cor.

Joan Veny

Dibuix de Martí Canyelles

Destí obscur entre camins obscurs,
 A cent minuts de Volvo i fosca d'autopista en els revolts,
 Marès brescat, estels, mates i pins.
 I els romeguers no callen:
 Als sostres dels escars brama la mort.

Hereus d'un passat que tots volem ben nostre,
 Ullastres esbrancats, fonoll marí,
 Garrovers que sempre tenen fruit,
 Ulls de clapers: hi som presents, encara.
 El gra de cada espiga farà créixer més gra,
 Tota la blavor que sura damunt l'alga.

Miquel Àngel Lladó Ribas

(Acròstic realitzat sobre
 els poemes *El call del
 temps*, *Nus de llum*, *Lluna
 vella* i *Els solcs de Rímini*)

A la manera de Damià Huguet

In memoriam

El sol de fems de bístia ja no té aturall.
 Els guarets callen. Cel de fures que fan vega
 de figues secallones. Cap alba, cap resposta
 que ens faci entenedor, malbé aquest desfíci
 sota els garrovers negres, bords, inhospitalaris,
 on la cugula té set i cauen els giscos
 dels virots, tots els nostres laments incontenguts.
 No aturarem el vent que dilacera i diu
 amb quin ferro ens han clos les dreceres, els somnis
 d'escumes, l'horitzó de llimones i arcàngels
 quan les teves ninetes, ubèrrimes de verds
 persiana i sal grossa, s'han apagat per sempre.
 Ni escoltarem més l'eco humil de les paraules
 antigues del teu poble del sud, on a l'estiu
 floreix la taperera sobre les parets seques,
 sense evocar tavernes amb tertúlia i joc,
 on mataves les hores i el vici del tabac.
 Cansat de tant de trull i de parlar del preu
 dels bous, de les ametles, d'enyorar paradisos,
 te n'has tornat a Rímini; i sobre la coberta
 d'alguns dels transatlàntics d'Amarcord que naveguen
 espipellant la costa, solemne, escardalenc,
 bevent cassalla, has fet l'última singladura.

Antoni Vidal Ferrando

Aquest poema va ser publicat, per primera vegada, en el «Noticiari de l'AELC» (núm. 32, el 3r. trimestre de 1996

**LLIURAMENT DE PREMIS
 DEL VI
 CONCURS LITERARI
 IES SANTANYÍ
 SANT JORDI 2006**

DIA 5 DE MAIG A LES 20'30 A L'INSTITUT

**EN HOMENATGE A
 DAMIÀ HUGUET**

LECTURA DE POEMES AMB LA PARTICIPACIÓ DE:

MIQUEL PONS
 MIQUEL CARDELL
 ANTONI VIDAL FERRANDO
 JOAN FONAR
 GABRIEL HUGUET
 GUILLEM ROSSELLÓ

INTERPRETACIÓ MUSICAL A CÀRREG D'ALUMNES I
 PROFESSORS DE L'INSTITUT

AMB EL SUPORT:

Redéu, Damià!

A l'hora d'ara sembla que tots els "opina-dors" de la contrada ja han dit la seva respecte de les teves "FITES NETES", Damià Huguet, campaner de luxe, amic, però jo encara no ho havia fet.

El to del títol d'aquest escrit ve de bri que, mira, tenc ja fa molt de temps a can Moll, ja saps, carrer de la Torre de l'Amor, escala empinada i paciència, dic, un original que amb un encapçalament regalat per Jaume Pomar: "ALBELLONS DE LA MEMÒRIA", espera la seva edició com un prenys de somera, o més. Vol ser, el meu, un escorcoll, una radiografia dels finals dels anys quaranta fins arran dels seixanta, de la gent i fets de Sineu, tot fabricant una espiral envoltant personatges més o manco populars... I, ja veus, estimat, m'has tornat a passar davant!

Tu i jo som de la mateixa quinta, pam envant, pam enrere, la qual cosa ocasiona que el resultat de les nostres cabòries literàries tenguí semblant punt de mira: constatar que hi som, la nostra gent i nosaltres, la nostra nissaga i nosaltres... Una fe amb el nostre poble no a tothora raonable, però sempre inqüestionable.

Pot ser també un bon mestall d'instint de supervivència, saviesa atàvica, caparrudesca, ràbia mal continguda davant els tòtils de sempre, la inoperància dels que podrien fer tant...!

Quina delícia de llibre el teu, Damià! La teva vivor pagesa selecciona i dissectiona records amb precisió, amb emoció i, sobretot, amb un amor més gran que una era de batre, unes enormes ganes d'empènyer el carro de la història cultural campanera... I seny, sàrries de seny. Ara mateix record les paraules, repetides cent vegades per un sineuer gran, desaparegut ja malauradament, l'amo Antoni Camps Real, que sempre que tenia oportunitat deia: "Si en posassin a la venda de seny, vos assegureu que en compraria un bon grapat de carretades i després les repartiria ben repartides..."

És exactament el que tu fas, amic Huguet, esbargir seny a balquena, a l'uf, a tones.

Bé, sembla que ja he dit el que havia de dir o havia de rebentar. Un dia m'aturaré a Campos i farem un cafetó. Rebentat de cassalla de Llubí, clar.

Gabriel Florit i Ferrer

(9 de juliol 1996)

P. S. : Pocs dies després d'haver-se publicat aquest article al «Diari de Balears», moria d'un mal-mal, en Damià Huguet. La seva vídua, na Magdalena, em digué al funeral que, possiblement havia estat allò darrer que havia llegit. I s'havia exclamat: "*Trob que em fan molt de cas, Magdalena*". Vull que la reproducció de l'article al meu llibre *Pa llescat*, i a qualsevol altra banda en motiu del desè aniversari del seu traspàs, sia un sincer homenatge a la seva enorme personalitat d'activista cultural i poeta de la terra de call vermell).

Ara, deu anys després, també al juliol, però de 2006, vos faig a mans un poema inèdit, escrit no fa gaire mesos...

És molt trist

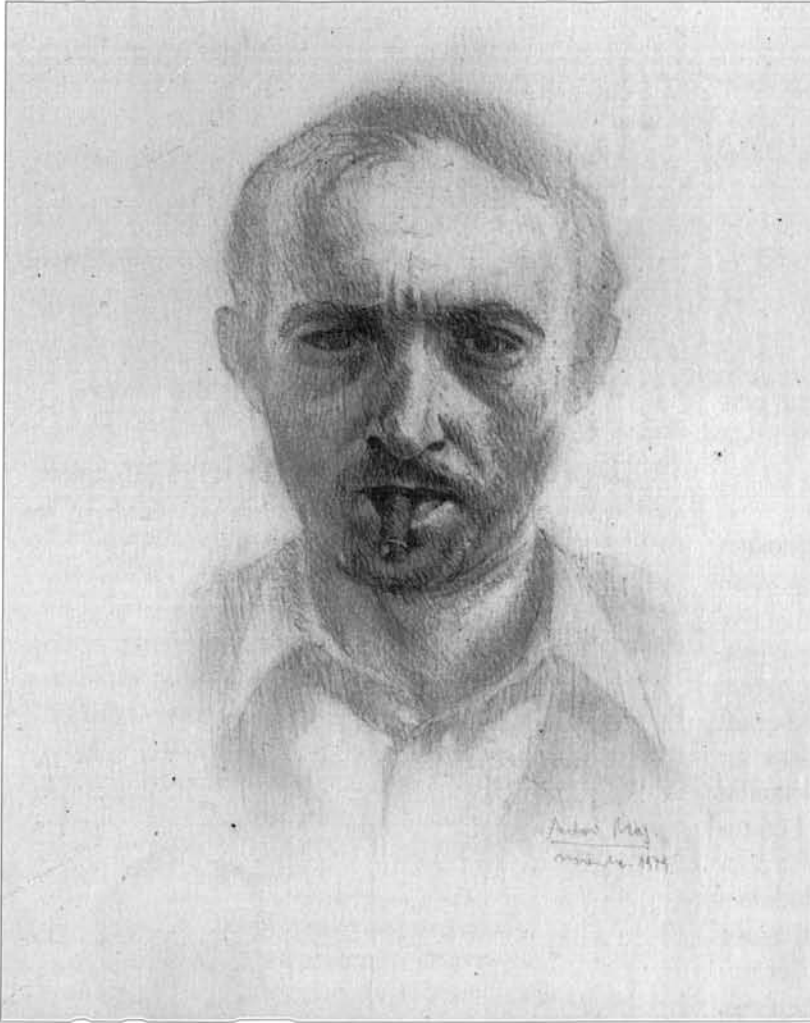
(A la memòria de Damià Huguet)

Tants lustres passats, tanta vida.
Avui, matí plujós i fred de gener,
m'he despert deixondit amb una fixa,
intensa cogitació. Un farciment
feixuc que va des del mateix cervell
fins al més darrer àtom de la medul·la:
com la veritat torna a ser precís
posar fites netes al conró de la naixença:
els golafres tornen a campar amples.

Anem per feina.

Gabriel Florit

Extasiats sobre el terra

Retrat de Damià Huguet per Antoni Mas (1979)

Feia temps que elles callaven!
 Però de bell nou ressonen
 -ballarines- les maçoles:
 les maçoles del convent.
 Un grup d'insignes poetes
 fan retronar llurs poemes
 deixant-los, a lloure, al vent.
 L'atri sagrat d'antics frares
 -la placeta del convent-
 s'ha obert a l'esperança,
 a la llengua, al sentiment.
 Van, els mots, botant pedrissos
 com al-lots jugant contents.
 S'enlairen per la façana
 fins assolir la teulada:
 la teulada del convent.
 Nit de festa, festa i joia;
 vetllada al mig del carrer.
 En el cel la lluna brilla.
 Mira-la!, es belluga i dansa,
 i guaita -com si no hi fos-
 des d'enllà la creu de pedra:
 creu de pedra del convent.
 De sobte cau llum rosada
 amarada de records.
 Cada estel és carn i vila.
Damianament compostos
 abasten cels infinits.
 Ai, poeta campaner,
 el teu vers com ens captiva!
 Ara -pobres penitents-
 nosaltres, del cos estant,
 rellegim aquests poemes
 extasiats sobre el terra:
 terra sagrat del convent.

(Inèdit)

Julià Obrador Perelló

Sa Ràpita, 8 d'agost de 2006

Hem callat potser massa...

Dels vint als cinquanta anys, en Damià Huguet va ser "el somni d'una cosa".

Blai Bonet

*No pretenc refer l'oblit que pateix l'obra d'Huguet.
El que em mou és l'admiració pel que va fer i per la seva personalitat.*

Pep Tosar

L'escriptor Damià Huguet i Roig va néixer l'any 1946 al Migjorn de Mallorca, era natural de Campos, i, avui volem recordar que, d'ençà fa deu anys, ja no és amb nosaltres. Damià Huguet no tenia germans i va cursar estudis de batxillerat. Els seus pares posseïen una modesta fàbrica de material de construcció, de la que En Damià "Canova" -que és el malnom pel qual el coneixen al seu poble- aviat se n'hauria d'ocupar, perquè Huguet tengué la malaureja de quedar orfe de pare quan només tenia nou anys.

El que més crida l'atenció en la seva trajectòria vital és el seu immens interès per tot tipus d'activitats artístiques; l'atreïen el cinema, la fotografia i la pintura, la música i, per damunt de totes aquestes afeccions, vivia intensament la literatura; entre d'altres quefers culturals, va exercir el periodisme; era el corresponsal local del «Diario de Mallorca»; i, mogut pel seu amor al cinema, viatjà a l'estranger i va fer crítica cinematogràfica. Va ser editor, l'any 1975 va fundar l'editorial «Guaret» a Campos i en dirigí la col·lecció de poesia, que va publicar obres que aleshores probablement haurien restat excloses dels circuits corrents; Huguet, en tot moment, volgué revitalitzar les nostres lletres i empès per l'afany de renovació, va crear de bell nou una col·lecció anomenada «Quaderns Campaners», on publicaria textos d'avantguarda.

Com a autor, Huguet, passà per diverses etapes; inicialment estava influït per l'escriptor Blai Bonet; la seva simpatia era mútua, com es reflecteix a la dedicatòria en *El poder i la verdor* on el santanyiner escriu: "A en Biel Huguet i Ballester, per a quan sàpiga defensar la verdor en la vida. A son pare, en Damià Huguet, perquè defensa la verdor: gràcies en nom de la vida". Huguet es dona a conèixer amb el poemari *Home de primera mà* (premi «Blanquerna» de 1969), que s'inclouria en el volum col·lectiu *Poesia 72*. A continuació, publica *Cinc minuts amb tu*, (premi «Les Illes d'Or» 1973). I després vendrien *Carn de vas* (1973-1974); d'aquest poemari, veuge-ne, a continua-

ció, un fragment:

*Això podria començar així. Inici d'una excusa
que confortés tots els comportaments futurs.
Voldria escriure't amb una sang de poble: el teu nom de marès,
la carn, aquest somriure, consentint
aquest país com un foc d'ara, com un vici cruel.
Els cavallers nosaltres, els antics. Veu i tara.
Això no pot acabar bé: la mar, els pins, la raça catalana*

i *Esquena de ganivet i Ofici de sords* (1976); d'aquest darrer, vet aquí un poema:

*Cada pit tenia forma de poema.
El sexe era un gladiol vermell.
S'abraçaren tendrament
i aparegué un falcó amb les ales de giny
surant damunt ones de marbre.
(Si el falcó hagués estat un corb
l'erecció no hauria estat possible).*

Blai Bonet i Damià Huguet

amb la que s'inicia una època d'una poesia agressiva i personal. Més endavant, en comença una altra més eròtica i epigramàtica, que dona pas a provatures visuals com *Poemoteca* (1978), *Com un peix dins el rostoll* (1978), *Traus badats* (1979), *Carcelles d'allis* (1979),

Joan, Garrover de Campos

Àlbum (1980), *Terra de reganyols* (1981), *L'encant dels pentenills* (1981) i *Els calls del manobre* (1984). En no poques ocasions, Damià Huguet usa maneres tècniques avantguardistes, és el cas de *Poemoteca*, *Carcelles d'allís (Poemaou)* (1979) i *Àlbum* (1980); en la seva evolució literària, i ja en les seves darreres obres poètiques, abandona l'experimentalisme i usa maneres mètriques molt més formals; com a *Guarets a l'alba* (premi «Pompeu Fabra», 1987), i a *L'ull dels clapers* (1988), vegeu-ne una mostra:

TAVERNA

*Asseguts a la taula tota la nit conversen.
Beuen conyac i fumen, un pic i un altre pic.
Si els veièssiu diríeu que són folls renegats,
adults amb poca son que van matant el temps
sense massa recança, sempre desenfainats;
i es miren de reüll cada minut que passa.
Els escambrins que juguen són una mera excusa
per conversar un poc més i demanar més coses,
prendre un altre cafè o contar una primícia;
fetes intrascendents que es divulguen pel poble
i que tothom ja sap, des d'un caire distint.
Amb mal ull no els miràssiu, ni els féssiu mai la contra.
Així estan avesats i no ho tenen per vici.
Absorts en la tertúlia, amb el renou que vessa,
únicament reparen l'eufòria dels externs.
Quan la fosca serà tan densa com l'insomni,
empesos pel costum de vetllar sense presses,
retornaran a casa, lentament, pel carrer,
i el fum de la taverna, que congria el secret
de tantes coses dites, cavil·larà en silenci,
molt més espès i agre, amb el llum apagat.*

i de *Vols des d'Orly* (1989-1994) (1995):

SAL DE NITS

*Hem consentit callar massa espesses vegades,
obrir de pinte-en-ample els escrits de color
perquè entràs la llum clara dels llibres que no veim.
Hem imitat la mar sobre guarets immensos
on nien i conserven aucells pintats de blau.
Hem callat potser massa. Hem vist podar brancons.
Tots els records que dúiem al cor de les butxaques
s'han esvaït per sempre, com fulles de tardor.
A l'endemà de creure amb béns escatimats
salparem de bell nou cap a l'illa de Creta.*

I, al recull *Les fites netes* (1996) fa vertaderes instantànies literàries de l'entorn immediat en les que descriu amorosament la seva terra estimada:

*“Fa dos-cents anys -i per tirar una pedra a l'ull del pas-
sat- els rocams de Cabrera eren talment, sensualment i deli-
cadament com ara, tot vivor mediterrània, ànima i seny del
paisatge fet vida amb la pell dels ulls de tothom. I això, si
s'hi pensa, és massa d'agrair en el temps que vivim, perquè
la realitat va sempre més enllà dels consentiments, i una
pedra és el temps qui l'esquinça”.*

I s'ha d'afegir que, en la seva vessant d'investigador, així mateix mostra interès per aspectes cultes del seu poble i escriu una *Bibliografia dels escriptors de Campos (1306-1979)*, que va publicar el 1980, i una *Aproximació a l'obra del poeta Miquel Garçia* (1982).

Joan Fullana

VERDURA I VERDURERES

Madò Damiana tenia parada la seva ^{botiga} ~~verdureria~~ al carrer Ferrocarril, Era, en conseqüència, la verdurera del meu carrer. La botiga ocupava el primer pis dels pisos de la casa, una casa no gaire gran, construïda amb guix i pedres, de pedra lligada amb morter de terra i calç. Tenia el frontís color de pa torrat, ^{propellint,} i els panells interiors era d'una blanca fascinant, una mica descolorida, les mil-i-ma pastades de calç que les embusen ^{de paciducia} guinades li havien donat al llarg de més d'un segle. A la botiga de madò Damiana s'hi amuntegaven els aixars de fusta, estibats de fruites, i les verdures més diverses de cada època de l'any; i oferia una olor encisadora, mes colers vibrants, mescla de pebre vermell i monades de púlvor, llimons daurats i coliflors exuberants. En parlant més endavant de la fascinació que aquella botiga em produïa cada dia que una mare m'enviava a comprar, amb la urgència de qualque miserable, allò que li mancava per fer el dinar.

Ara, quan trobà que la balquena fa possible l'oferta ~~del~~ ^{de} nostros ^{estius} ~~me~~ ^{me} actuals, no té si no a bé o per a mal, tot ha d'anar a l'engros, ha de vessar pels seus quatre costats, en espais immensos on els diversos productes, deliberadament ordenats, han d'al·lucinar el comprador fins al punt d'associar-lo, en una

Damià Huguet: *Angle blau* (1995) Oli sobre tela (54 x 65 cm.)

Tan sols l'emblanquinat veu que t'ho faig,
mostrant el forc al guix, tapant el fum.
Potejam pols, tot cercant de l'escaig
un poc de ble que enlluerni la llum.
Sempre convé, del goig, deixar-ne un raig.

* * *

El tenc tan net que estic empegueït;
el tenc tan dur que no puc donar abast.
No me l'espols; cerc forat i l'afic
perquè amb el suc ens estimem el tast.
Amb certa por cercam majors envits,
evitant, a poc a poc, clams amargs.
Pujam tots dos al cim de l'imprevist.

Damià Huguet

De Traus badats (1975)

ISBN 84-1697730-5

9 788416 977307

S'Esclop
Quadern cultural

Magdalena Vidal, retrat de Damià Huguet, acrílic (2006)